

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Lublinie

LLU.410.003.03.2020

**Pan
Michał Litwiniuk
Prezydent
Miasta Biała Podlaska**

Urząd Miasta Biała Podlaska,
ul. Marszałka Józefa Piłsudskiego 3,
21-500 Biała Podlaska

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Kontrola Nr P/20/021 „Kształcenie w szkołach specjalnych”

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Urząd Miasta Biała Podlaska (dalej: „Urząd”), ul. Marszałka Józefa Piłsudskiego 3, 21-500 Biała Podlaska
Kierownik jednostki kontrolowanej	Michał Litwiniuk, Prezydent Miasta Biała Podlaska (dalej: „Prezydent Miasta”) od 20 listopada 2018 r. W poprzednim okresie, od 5 grudnia 2014 r. Prezydentem Miasta Biała Podlaska był Dariusz Stefaniuk. (akta kontroli tom I str.3-5)
Zakres przedmiotowy kontroli	Warunki kształcenia uczniów w szkołach specjalnych
Okres objęty kontrolą	Lata 2017-2020 (do dnia zakończenia czynności kontrolnych oraz z wykorzystaniem dowodów sporządzonych przed tym okresem)
Podstawa prawna podjęcia kontroli	art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ¹
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Lublinie
Kontroler	Jerzy Bielak, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli Nr LLU/24/2020 z 11 lutego 2020 r. (akta kontroli tom I str.1-2)

II. Ocena ogólna² kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA	W latach szkolnych 2017/2018-2019/2020 Miasto Biała Podlaska prowadziło dwie szkoły specjalne, wchodzące w skład Zespołu Szkół Specjalnych (ZSS) oraz dotowało dwie niepubliczne szkoły specjalne. Miasto, jako organ prowadzący szkoły specjalne, zapewniło odpowiednie do potrzeb warunki kształcenia. Przekazując środki finansowe dla specjalnych szkół publicznych i niepublicznych, uwzględniało uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi i przestrzegało wag, określonych w algorytmie podziału części oświatowej subwencji ogólnej. Środki przekazywane szkołom specjalnym były nie mniejsze niż wynikało to z części oświatowej subwencji ogólnej i uwzględniały specyfikę szkoły. W opracowanych przez Wydział Edukacji Urzędu zestawieniach³ dla poszczególnych szkół i placówek oświatowych, zawierających dane z ogólnej metryczki subwencji oświatowej, liczba uczniów w szkołach specjalnych publicznych i niepublicznych była zgodna z danymi w Systemie Informacji Oświatowej (dalej: „SIO”) według stanu na dzień 30 września poprzedniego roku. W związku z reformą ustroju szkolnego, polegającą m.in. na zmianie sześcioletniej szkoły podstawowej specjalnej w ośmioletnią oraz wygaszeniu gimnazjum, Szkoła Podstawowa Specjalna dla Dzieci z Autyzmem i Niepełnosprawnościami Sprzężonymi⁴, prowadzona przez Stowarzyszenie Pomocy Młodzieży i Dzieciom Autystycznym oraz Młodzieży i Dzieciom o Pokrewnych Zaburzeniach „Wspólny Świat⁵”, w wymaganym terminie złożyła wniosek do ewidencji szkół i placówek
---------------------	--

¹ Dz. U. z 2019 r. poz. 489, ze zm., dalej: ustawa o NIK.

² Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

³ Tzw. metryczkach oświatowych.

⁴ Dalej: SPS „Wspólny Świat”.

⁵ Dalej: Stowarzyszenie „Wspólny Świat”.

niepublicznych prowadzonej przez Miasto i na tej podstawie zaktualizowano dane w ewidencji.

Miasto zapewniło wszystkim uczniom posiadającym orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego miejsca w szkołach specjalnych, a do ZSS przyjęło dodatkowo 91 uczniów spoza terenu Miasta Biała Podlaska. Pomagało też skierować czterech uczniów do placówek innych niż jednostki prowadzone przez Miasto Biała Podlaska, w zależności od potrzeb i stanu zdrowia ucznia.

Rzetelnie diagnozowało potrzeby lokalowe i organizacyjne szkół specjalnych wchodzących w skład ZSS. W związku ze zmianą przepisów oświatowych Miasto zapewniło odpowiednie warunki lokalowe i wyposażenie sal lekcyjnych. Corocznie przed rozpoczęciem roku szkolnego komisyjnie przeprowadzano kontrole zapewniania bezpiecznych i higienicznych warunków korzystania z obiektów należących do szkoły.

W trakcie kontroli NIK stwierdzono następujące nieprawidłowości:

- uchwały w sprawie przekształcenia Szkoły Podstawowej Specjalnej (SPS) oraz Szkoły Specjalnej Przysposabiającej do Pracy (SSPdP), wchodzących w skład ZSS, zostały podjęte przez Radę Miasta Biała Podlaska po wyznaczonym terminie, gdyż Urząd nie przekazał projektów uchwał do biura Rady Miasta w terminach umożliwiających ich podjęcie przez Radę Miasta do dnia 30 listopada 2017 r.,
- informacja o stanie realizacji zadań oświatowych Miasta Biała Podlaska za rok szkolny 2017/2018 nie została przedłożona Radzie Miasta Biała Podlaska, zaś za rok szkolny 2016/2017 przekazana z opóźnieniem,
- Miasto w niewystarczającej wysokości (0,74%) zaplanowało w budżecie na 2018 r. środki finansowe na dofinansowanie doskonalenia zawodowego nauczycieli w stosunku do planowanych wydatków Miasta na wynagrodzenia osobowe nauczycieli,
- w 2016 r. i 2017 r. nie przekazano do podległych jednostek samorządowych, w tym ZSS, zgodnie z przepisami ustawy o finansach publicznych, informacji niezbędnych do opracowania projektów planów finansowych na rok 2017 i 2018, zaś w przypadku projektu na 2019 r. po wyznaczonym terminie,
- nierzetelnie zweryfikowano rozliczenia roczne wykorzystania dotacji oświatowej za 2018 i 2019 r., przedłożone przez SPS „Wspólny Świat”, co skutkowało m.in. ponownym zaakceptowaniem wcześniej poniesionych i rozliczonych przez tę szkołę wydatków w ramach otrzymanej dotacji celowej na zakup podręczników i ćwiczeń edukacyjnych oraz materiałów edukacyjnych i ćwiczeniowych (tzw. dotacji podręcznikowej) w 2018 r. i 2019 r.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny cząstkowej⁶ kontrolowanej działalności

OBSZAR
Opis stanu
faktycznego

1. Kształcenie w szkołach specjalnych

1. W badanym okresie na terenie Miasta funkcjonowały łącznie cztery szkoły specjalne, w tym w latach szkolnych 2017/2018-2018/2019:

- jedna szkoła podstawowa specjalna (SPS przy ul. Orzechowej 58), która od 1.09.2017 r. prowadziła klasy dotychczasowego publicznego gimnazjum specjalnego do czasu ich wygaśnięcia (31.08.2019 r.) oraz jedna szkoła

⁶ Oceny cząstkowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena cząstkowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

- specjalna przysposabiająca do pracy (SSPdP przy ul. Orzechowej 58), prowadzone przez Miasto,
- jedna szkoła podstawowa specjalna (SPS przy ul. Pokoju 22 oraz od 1.09.2017 r. dodatkowo przy ul. Warszawskiej 14), która od 1.09.2017 r. prowadziła klasy dotychczasowego Niepublicznego Gimnazjum Specjalnego do czasu ich wygaśnięcia (31.08.2019 r.), prowadzona przez Stowarzyszenie „Wspólny Świat”.

W roku szkolnym 2019/2020 funkcjonowały: jedna szkoła podstawowa specjalna oraz jedna szkoła specjalna przysposabiająca do pracy, prowadzone przez Miasto i jedna szkoła podstawowa specjalna oraz jedna szkoła specjalna przysposabiająca do pracy (SSPdP funkcjonująca przy ul. Brzeskiej 71, a od 12.06.2019 r. przy ul. Warszawskiej 14), prowadzone przez Stowarzyszenie „Wspólny Świat”.

Na terenie Miasta nie działały publiczne szkoły i placówki kształcenia specjalnego prowadzone przez osoby fizyczne i osoby prawne inne niż powiat, działające na podstawie zezwolenia, wydanego na podstawie art. 88 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe⁷.

Zadania oświatowe prowadzone były przez Wydział Edukacji, zgodnie z Regulaminem Organizacyjnym Urzędu⁸ z 31.03.2016 r., a od 4.03.2019 r. przez Wydział Edukacji, Kultury i Sportu po wprowadzeniu nowego Regulaminu Urzędu⁹.

(akta kontroli tom I str. 6-82, 90-177)

W badanym okresie Miasto nie podpisywało z innymi jednostkami umów lub porozumień na kształcenie uczniów z niepełnosprawnościami. Dzieci spoza terenu Miasta Biała Podlaska były przyjmowane do szkoły specjalnej prowadzonej przez Miasto (kiedy szkoła posiadała wolne miejsca) na podstawie pisemnego wniosku Starosty Bialskiego do Prezydenta Miasta o przyjęcie ucznia do szkoły specjalnej. Do wniosku dołączony był wniosek rodziców do dyrektora szkoły specjalnej o przyjęcie dziecka do szkoły oraz orzeczenie poradni psychologiczno-pedagogicznej (dalej: „pp-p”). Prezydent Miasta, na podstawie art. 127 ust. 15 ustawy Prawo oświatowe, kierował dziecko do kształcenia specjalnego w ZSS.

(akta kontroli tom I str. 178-189)

Do szkół prowadzonych przez Miasto w latach 2017-2019 uczęszczało łącznie 28.333 uczniów, w tym do szkół specjalnych 371 uczniów (tj. 1,3% liczby ogółem). Największą grupę stanowili uczniowie z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym – 174 (46,9% uczniów uczęszczających do szkół specjalnych). W szkołach specjalnych prowadzonych przez Miasto uczyło łącznie 196 nauczycieli, zatrudnionych na 190,9 etatu. Stanowili oni 6,8% ogólnej liczby nauczycieli szkół publicznych prowadzonych przez Miasto.

Wszyscy uczniowie uczęszczający do szkół specjalnych wchodzących w skład ZSS posiadali orzeczenia wydane przez pp-p. Liczba uczniów z orzeczeniami w ZSS w stosunku do liczby uczniów z orzeczeniami we wszystkich szkołach nadzorowanych przez Miasto (na prawach powiatu) w trzech badanych latach szkolnych wynosiła: 124/160 (77,5%), 121/169 (71,6%), 127/178 (71,3%).

Główną przyczyną wydania orzeczenia dla ucznia ZSS przez pp-p w latach szkolnych 2017/2018–2019/2020 była niepełnosprawność: intelektualna w stopniu

⁷ Dz. U. z 2019 r. poz. 1148 ze zm., dalej: „ustawa Prawo oświatowe”.

⁸ Zarządzenie Nr 69/16 Prezydenta Miasta Biała Podlaska z dnia 31 marca 2016 r. w sprawie nadania Regulaminu Organizacyjnego Urzędu Miasta Biała Podlaska (zmienione zarządzeniami: Nr 150/16 z 23 czerwca 2016 r., Nr 167/16 z dnia 22 lipca 2016 r., Nr 247/16 z 27 października 2016 r., Nr 230/17 z 26 września 2017 r.).

⁹ Zarządzenie Nr 42/19 Prezydenta Miasta Biała Podlaska z dnia 4 marca 2019 r. w sprawie nadania Regulaminu Organizacyjnego Urzędu Miasta Biała Podlaska, zmienione zarządzeniem Nr 1/20 z 2 stycznia 2020 r.

umiarkowanym lub znacznym - 59 uczniów (47,6%), 57 (47,1%), 58 (45,7%); sprzężona - 37 (29,8%), 38 (31,4%), 42 (33,1%); intelektualna w stopniu lekkim - 11 (8,9%), 8 (6,6%), 5 (3,9%) oraz niepełnosprawność w stopniu głębokim (uczniowie posiadający orzeczenia o potrzebie zajęć rewalidacyjno-wychowawczych) - 17 (13,7%), 18 (14,9%), 22 (17,3%). Liczba uczniów objętych nauczaniem indywidualnym w badanych latach wynosiła: 18, 16 i 14.

Do szkół dotowanych przez Miasto w latach 2017-2019 uczęszczało łącznie 8.851 uczniów, w tym do niepublicznych szkół specjalnych 158 uczniów, co stanowiło 1,8% ogółu. Największą grupę stanowili uczniowie z niepełnosprawnością sprzężoną - 113 (71,5% uczniów uczących się w szkołach specjalnych).

W analizowanym okresie spośród 240 uczniów z niepełnosprawnościami uczących się w szkołach dotowanych przez Miasto 158 uczniów, tj. 65,8% uczyło się w szkole specjalnej. Wskaźnik ten kształtował się w poszczególnych latach odpowiednio: 72,6%, 66,7% i 61,0%.

W szkołach specjalnych prowadzonych przez Stowarzyszenie „Wspólny Świat” dotowanych przez Miasto uczyło łącznie 161 nauczycieli, zatrudnionych na 94,36 etatu, stanowili oni 13,5% ogólnej liczby nauczycieli szkół dotowanych przez Miasto. Główną przyczyną wydania orzeczenia dla ucznia szkoły niepublicznej prowadzonej przez Stowarzyszenie „Wspólny Świat” przez pp-p w latach szkolnych 2017/2018–2019/2020 była niepełnosprawność: sprzężona - 29 uczniów (64,4%), 35 (67,3%), 49 (80,3%); autyzm, w tym z zespołem Aspergera - 15 (33,3%), 16 (30,8%), 11 (18,0%); niepełnosprawność intelektualna w stopniu umiarkowanym lub znacznym - jeden uczeń w badanych latach, co stanowiło 2,2%, 1,9%, 1,6% wszystkich uczniów w danym roku szkolnym.

W roku szkolnym 2016/2017 na stanowisku pomocy nauczyciela w ZSS zatrudniona była jedna osoba na pełnym etacie. W latach 2017–2020 Dyrektor ZSS dwukrotnie ustnie wnioskował do organu prowadzącego o zatrudnienie pomocy nauczyciela. W roku szkolnym 2017/2018 zatrudniono dodatkowo cztery osoby po 0,5 etatu, a w roku szkolnym 2018/2019 dodatkowo jedną osobę na 0,5 etatu. W roku szkolnym 2019/2020 na ww. stanowisku zatrudnionych było 7 osób na 3,5 etatu.

(akta kontroli tom I str. 586-597)

2. Według stanu na dzień 30 września 2017 r., 2018 r. i 2019 r. Miasto wszystkim uczniom, posiadającym orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego wydane przez publiczne pp-p, zapewniło, na wniosek rodziców (prawnych opiekunów), odpowiednią ze względu na niepełnosprawność formę kształcenia specjalnego. Kształcenie to było prowadzone w następujących formach organizacyjnych: w szkole podstawowej specjalnej, w gimnazjum (po reformie w 2017 r. w oddziale gimnazjalnym szkoły podstawowej specjalnej), w szkole przysposabiającej do pracy, w oddziałach integracyjnych szkół ogólnodostępnych (podstawowych, zasadniczych szkół zawodowych i branżowych szkół I stopnia), a także w szkołach ogólnodostępnych.

Czworo uczniów (po dwoje w 2017 r. i 2019 r.) posiadających orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego zostało skierowanych do placówek innych niż jednostki prowadzone przez Miasto. W 2017 r. jeden uczeń został skierowany do Gimnazjum w Specjalnym Ośrodku Szkolno – Wychowawczym im. M. Konopnickiej w Łukowie¹⁰ oraz drugi uczeń do Branżowej Szkoły Specjalnej I Stopnia w Specjalnym Ośrodku Szkolno – Wychowawczym w Łosicach, ponieważ ZSS nie kształcił w zawodzie cukiernik. W 2019 r. jednego ucznia skierowano do Specjalnego Ośrodka Szkolno – Wychowawczego dla Dzieci Niewidomych i Słabo Widzących im. Ks. Prymasa Kardynała Wyszyńskiego w Radomiu, a drugiego do Branżowej Szkoły Specjalnej I Stopnia w Specjalnym Ośrodku Szkolno–

¹⁰ We wniosku nie podano przyczyny, pomimo iż w ZSS funkcjonował oddział gimnazjalny.

Wychowawczym w Łukowie. Prezydent Miasta w 2019 r., kierując wniosek o przyjęcie dziecka do placówki, informował, że na terenie miasta i powiatu nie są prowadzone tego typu placówki.

Na terenie Miasta w latach 2017–2020 nie odnotowano sytuacji, w której nie zapewniono uczniom niepełnosprawnym odpowiedniej formy kształcenia specjalnego. Ww. uczniowie zostali skierowani do szkół/ośrodków innych niż prowadzone przez Miasto w związku z brakiem tego typu placówek na terenie Miasta Biała Podlaska.

W latach 2017-2019 do ZSS przyjęto uczniów spoza terenu miasta (na podstawie skierowań Starosty Bialskiego): w 2017 r. łącznie 41 dzieci, w tym do SPS – 32, do Gimnazjum Specjalnego – 1 ucznia, do SSPdP – 8; w 2018 r. – 28 uczniów, w tym odpowiednio: 20, 1 i 7; w 2019 r. – 22 uczniów, w tym: 16, 0 i 6.

(akta kontroli tom I str. 186-197, 214-226)

3. W dniu 14.02.2017 r. Miasto, na podstawie art. 215 ust. 1 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. Przepisy wprowadzające ustawę - Prawo oświatowe¹¹, przedłożyło Lubelskiemu Kuratorowi Oświaty¹² uchwałę Nr XXV/11/17 z dnia 3 lutego 2017 r. Rady Miasta Biała Podlaska w sprawie projektu dostosowania sieci szkół ponadgimnazjalnych i specjalnych do nowego ustroju szkolnego wprowadzonego ustawą Prawo oświatowe oraz ustalenia sieci szkół ponadpodstawowych i specjalnych wraz z informacją o aktualnej sieci szkół ponadgimnazjalnych i specjalnych oraz informacją o warunkach zapewnienia dzieciom i młodzieży zamieszkałym na terenie Miasta możliwości realizacji obowiązku szkolnego i obowiązku nauki po planowanej zmianie na lata szkolne 2017/2018 i 2018/2019. Projekt planu sieci uzyskał 1.03.2017 r. opinię Kuratora Oświaty wraz ze wskazówkami odnośnie planowanej sieci. Sieć publicznych szkół ponadgimnazjalnych oraz szkół specjalnych w okresie od 1.09.2017 r. do 31.08.2019 r. stanowiło siedem zespołów szkół, w tym ZSS, w skład którego weszła SPS, która prowadziła klasy dotychczasowego Publicznego Gimnazjum Specjalnego do czasu ich likwidacji oraz SSPdP.

Uchwała Nr XXVII/31/17 Rady Miasta Biała Podlaska z dnia 31 marca 2017 r. w sprawie dostosowania sieci szkół ponadgimnazjalnych i specjalnych do nowego ustroju szkolnego wprowadzonego ustawą - Prawo oświatowe oraz ustalenia sieci szkół ponadpodstawowych i specjalnych na terenie Miasta Biała Podlaska na okres od dnia 1 września 2017 r. do dnia 31 sierpnia 2019 r. została przyjęta w obowiązującym trybie i w wymaganym terminie.

Wchodzące w skład Zespołu SPS oraz SSPdP zostały przekształcone z dniem 1.09.2017 r. na podstawie uchwał¹³ Rady Miasta Biała Podlaska z dnia 15 grudnia 2017 r. ze szkoły sześciolletniej na ośmioletnią podstawową oraz na trzyletnią SSPdP. W związku z tym, iż od 1.09.2019 r. ww. ustalona sieć szkół ponadgimnazjalnych i specjalnych utraci moc, Miasto w dniu 6.02.2019 r. wystąpiło i otrzymało 22.02.2019 r. od Kuratora Oświaty, zgodnie z art. 39 ust. 8 ustawy Prawo oświatowe, pozytywną opinię dot. przedłożonego projektu uchwały Rady Miasta Biała Podlaska w sprawie ustalenia planu sieci publicznych szkół ponadpodstawowych oraz szkół specjalnych na terenie Miasta Biała Podlaska. Po uzyskaniu pozytywnej opinii Kuratora Oświaty w dniu 11.03.2019 r. Rada Miasta

¹¹ Dz. U. z 2017 r. poz. 60 ze zm., dalej „ustawa wprowadzająca Prawo Oświatowe”.

¹² Dalej „Kurator Oświaty”.

¹³ Nr XXXIV/102/17 z dnia 15 grudnia 2017 r. w sprawie przekształcenia Szkoły Podstawowej Specjalnej wchodzącej w skład Zespołu Szkół Specjalnych w Białej Podlaskiej oraz Nr XXXIV/107/17 z dnia 15 grudnia 2017 r. w sprawie przekształcenia Szkoły Specjalnej Przystosowanej do Pracy wchodzącej w skład Zespołu Szkół Specjalnych w Białej Podlaskiej.

Biała Podlaska podjęła uchwałę¹⁴ w sprawie ustalenia planu sieci publicznych szkół ponadpodstawowych oraz szkół specjalnych na terenie Miasta Biała Podlaska, obowiązującego od 1.09.2019 r. W skład Zespołu wchodziły SPS i SSPdP.

Na terenie Miasta nie było publicznych szkół ponadpodstawowych (specjalnych) prowadzonych przez osoby fizyczne bądź inne osoby prawne.

(akta kontroli tom I str. 40-82, 586-593)

4. Stowarzyszenie „Wspólny Świat”, prowadzące SPS, w wymaganym terminie (art. 125 ust. 1 ustawy wprowadzającej Prawo oświatowe) w dniu 31.01.2017 r. złożyło wniosek do Prezydenta Miasta o dokonanie zmiany w ewidencji szkół i placówek niepublicznych, polegającej na zmianie sześciolletniej szkoły podstawowej specjalnej w ośmioletnią szkołę podstawową, prowadzącą klasy gimnazjum do czasu ich likwidacji oraz zmianę adresu miejsca prowadzenia szkoły na ul. Pokoju 22 i Al. Warszawska 14. Do wniosku załączono dokumenty wymagane art. 125 ust. 1 ustawy wprowadzającej Prawo oświatowe. Prezydent Miasta w dniach 3 i 17 sierpnia 2017 r. wydał zaświadczenia o zmianie wpisu do ewidencji szkół i placówek niepublicznych: w pierwszym przypadku zmieniono sześciolletnią szkołę podstawową specjalną w ośmioletnią, a w drugim uwzględniono dodanie drugiego adresu szkoły.

Ewidencja szkół i placówek niepublicznych (w wersji papierowej) prowadzona przez Urząd nie była zaktualizowana w związku z wprowadzeniem zmian w systemie oświaty, gdyż z zapisów w ww. ewidencji (numer ewidencyjny 94) wynika, że nadal funkcjonuje Niepubliczne Gimnazjum dla Dzieci z Autyzmem „Wspólny Świat” w Białej Podlaskiej przy ul. Warszawskiej 14. Zapis ten jest sprzeczny z zapisami w Rejestrze Szkół i Placówek Oświatowych (RSiPO), z których wynika, że tego typu szkoła nie funkcjonuje.

Prezydent Miasta wyjaśnił, że z dniem 31.08.2017 r. wykreślono ww. Gimnazjum z Rejestru Szkół i Placówek Oświatowych na podstawie dokumentacji dotyczącej włączenia Niepublicznego Gimnazjum do Szkoły Podstawowej Specjalnej.

(akta kontroli tom I str. 90-99, 108-135, 828-829, 834-837)

5. Miasto posiadało Zintegrowaną Strategię Rozwoju Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Biała Podlaska na lata 2015-2020 (z perspektywą do 2030 roku)¹⁵, która diagnozowała m.in. potrzeby szkolnictwa, ale nie odniesiono się w niej bezpośrednio do nauczania w szkołach specjalnych. Planowano modernizację istniejących szkół, współpracę ze szkołami wyższymi, wdrożenie programów integracji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych oraz podnoszenie kompetencji nauczycieli.

W ramach kierunków wskazanych w Strategii Akademia Wychowania Fizycznego w Warszawie - Filia w Białej Podlaskiej w dniu 11.09.2019 r. zawarła porozumienie o współpracy z ZSS, polegającej m.in. na organizowaniu śródsesemestralnych praktyk pedagogicznych w ramach Projektu „AWFbp” – prowadzenia lekcji wychowania fizycznego przez studentów Wydziału na etapie edukacji wczesnoszkolnej w klasach II i III szkoły podstawowej, prowadzeniu auksologicznych badań diagnostycznych i publikowaniu wyników. Projekt realizowano w dniach 29.10.2019 r. – 30.01.2020 r. Udział w nim wzięło 90 studentów studiów magisterskich II stopnia wychowania fizycznego i 23 uczniów SPS. Zajęcia odbywały się dwa razy w tygodniu i zrealizowano 66 godzin zajęć wychowania fizycznego. Zajęcia poprawiły ogólną

¹⁴ Nr V/39/19 Rady Miasta Biała Podlaska z dnia 11 marca 2019 r. w sprawie ustalenia planu sieci publicznych szkół ponadpodstawowych oraz szkół specjalnych na terenie Miasta Biała Podlaska.

¹⁵ Uchwała Nr XII/91/15 Rady Miasta Biała Podlaska z dnia 27 listopada 2015 r. w sprawie przyjęcia Zintegrowanej Strategii Rozwoju Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Biała Podlaska na lata 2015-2020 (z perspektywą do 2030 roku).

sprawność fizyczną uczniów. Stosowane przez studentów metody i środki dydaktyczne umożliwiły uczniom kształtowanie podstawowych cech motorycznych, wzmocnienie układu kostno-stawowo-mięśniowego oraz zachęcały do aktywnego spędzania czasu wolnego.

(akta kontroli tom I str. 227-252, 645-651)

Na podstawie zaleceń zawartych w orzeczeniach o potrzebie kształcenia specjalnego oraz potrzeb zgłaszanych przez rodziców dokonywana była diagnoza potrzeb uczniów w zakresie zajęć pozalekcyjnych i świetlicowych. W świetlicy ZSS realizowane były zajęcia świetlicowe, natomiast nauczyciele zatrudnieni w Zespole realizowali zajęcia pozalekcyjne w następujących formach: zajęcia plastyczne i techniczne, przyrodnicze, informatyczne, teatralne, wokalo-instrumentalne oraz alpakoterapia. Potrzeby kadrowe ZSS były diagnozowane poprzez analizę orzeczeń o potrzebie kształcenia specjalnego uczniów zgłaszanych do szkoły. Dyrektor ZSS zgłaszał corocznie do Miasta potrzebę doskonalenia zawodowego nauczycieli.

Miasto zaplanowało środki finansowe na kształcenie i doskonalenie zawodowe nauczycieli. Wysokość planowanych środków na dofinansowanie doskonalenia zawodowego nauczycieli w stosunku do planowanych wydatków Miasta na wynagrodzenia osobowe nauczycieli wynosiła: w 2017 r. 1,01%, w 2018 r. 0,74%, w 2019 r. 1,00%, w 2020 r. 1,34% łącznych wynagrodzeń osobowych.

W planie finansowym ZSS uwzględniono w rozdziale 80146 (doksztalcenie i doskonalenie nauczycieli) środki na podnoszenie kwalifikacji zawodowych nauczycieli. W 2017 r. wydatkowano na ten cel środki finansowe w wysokości 12.039 zł (98,1% planu), w 2018 r. 14.992 zł (98,7%), w 2019 r. 13.250 zł (93,0%). Sfinansowano studia magisterskie w zakresie fizykoterapii dla jednej osoby w 2018 r., studia podyplomowe¹⁶ odpowiednio dla 5, 3 i 6 nauczycieli, kursy kwalifikacyjne¹⁷ i doskonalące¹⁸ dla trzech, jednego i dwóch nauczycieli.

(akta kontroli tom I str. 253-329, 613-641, 828-829 tom II str. 509-526)

Informacje o stanie realizacji zadań oświatowych Miasta zostały przyjęte zarządzeniami Prezydenta Miasta: za rok szkolny 2016/2017 zarządzeniem Nr 265/17 z dnia 31 października 2017 r., które przekazano do Rady Miasta w dniu 24.11.2017 r., za rok szkolny 2017/2018 zarządzeniem Nr 250/18 z dnia 9 listopada 2018 r. – brak jest dokumentów potwierdzających przekazanie tej informacji do Rady Miasta. Opracowana w dniu 24.10.2019 r. informacja o stanie realizacji zadań oświatowych Gminy Miejskiej za rok szkolny 2018/2019 została przekazana do Rady Miasta w dniu 29.10.2019 r. W powyższych informacjach nie zawarto opisu efektów kształcenia w szkołach specjalnych, nie wskazano problemów organizacyjnych i lokalowych szkół specjalnych, a jedynie przedstawiono strukturę ZSS (liczba oddziałów i uczniów). W badanym okresie Kurator Oświaty nie przeprowadzał kontroli szkół specjalnych wchodzących w skład ZSS w ramach prowadzonego nadzoru pedagogicznego.

(akta kontroli tom I str. 330-405)

6. Urząd corocznie na podstawie zarządzeń Prezydenta Miasta Biała Podlaska w sprawie przygotowania budżetu miasta Biała Podlaska¹⁹ przekazywał informacje

¹⁶ M.in.: logopedia, oligofrenopedagogika – edukacja i rehabilitacja osób niepełnosprawnych intelektualnie, terapia pedagogiczna z podstawami metod integracji sensorycznej, hortiterapia, rewalidacja i edukacja osób ze spektrum autyzmu, w tym z zespołem Aspergera.

¹⁷ Biofeedback II stopień.

¹⁸ M.in. wykorzystanie elementów metody werbotonalnej w terapii dzieci z zaburzeniami w komunikacji językowej, terapia ręki I i II stopnia.

¹⁹ Zarządzenie Nr 187/16 Prezydenta Miasta Biała Podlaska z dnia 23 sierpnia 2016 r.; Zarządzenie Nr 201/17 Prezydenta Miasta Biała Podlaska z dnia 30 sierpnia 2017 r.; Zarządzenie Nr 180/18 Prezydenta Miasta Biała Podlaska z dnia 24 sierpnia 2018 r.; Zarządzenie Nr 159/19 Prezydenta Miasta Biała Podlaska z dnia 30 sierpnia 2019 r.

do prowadzonych przez Miasto szkół i placówek oświatowych dot. przygotowania materiałów do projektu budżetu na poszczególne lata (2017-2020). Dyrektorzy szkół, w tym ZSS, przedkładali do Wydziału Edukacji projekty zestawienia dochodów i wydatków budżetowych w poszczególnych rozdziałach klasyfikacji budżetowej wraz z uzasadnieniami.

W projektach przekazanych przez ZSS do Urzędu zaplanowano dochody i wydatki na rok 2017, odpowiednio 15.000 zł i 6.313.090 zł (w tym 400.000 zł wydatki majątkowe). Miasto w dniu 15.11.2016 r. przedłożyło Radzie Miasta Biała Podlaska projekt uchwały budżetowej na 2017 r. oraz projekt wieloletniej prognozy finansowej, w którym określono dochody i wydatki ZSS w kwocie odpowiednio 15.000 zł i 5.213.609 zł oraz pozostawioną w Urzędzie rezerwę wydatków w kwocie 627.214 zł. W projekcie m.in. nie uwzględniono wydatków majątkowych (inwestycyjnych) – 400.000 zł na remont dachu budynku szkoły oraz zmniejszono wydatki na płace i pochodne w wysokości 90.010 zł, natomiast zwiększono wydatki statutowe o 17.743 zł. Projekt w dniu 7.12.2016 r. uzyskał pozytywną opinię Regionalnej Izby Obrachunkowej (dalej: RIO).

Miasto w 2016 r. nie przekazało do podległych jednostek samorządowych, w tym ZSS, zgodnie z art. 248 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych²⁰ informacji niezbędnych do opracowania projektów planów finansowych na rok 2017.

Uchwałą Rady Miasta Biała Podlaska z dnia 16 grudnia 2016 r. w sprawie uchwały budżetowej Miasta Biała Podlaska na rok 2017²¹ zostały przyjęte dochody i wydatki w kwotach określonych w ww. projekcie (15.000 zł i 5.840.823 zł).

(akta kontroli tom II str. 23-45, 823)

W projekcie przekazanym przez ZSS do Urzędu zaplanowano dochody i wydatki na 2018 r. odpowiednio 2.800 zł i 6.778.480 zł, w tym 35.000 zł wydatki majątkowe. Miasto w dniu 15.11.2017 r. przedłożyło Radzie Miasta Biała Podlaska projekt uchwały budżetowej na 2018 r. oraz projekt wieloletniej prognozy finansowej, w którym określono dochody i wydatki ZSS w kwocie odpowiednio 2.800 zł i 6.154.270 zł oraz pozostawioną w Urzędzie rezerwę wydatków w kwocie 366.700 zł. W projekcie m.in. nie uwzględniono wydatków majątkowych (inwestycyjnych) – 35.000 zł na remont ogrodzenia oraz zmniejszono wydatki na: płace i pochodne - 215.810 zł, wydatki statutowe – 6.500 zł. Projekt w dniu 7.12.2017 r. uzyskał pozytywną opinię RIO.

Miasto w 2017 r. nie przekazało do podległych jednostek samorządowych, w tym ZSS, zgodnie z art. 248 ust. 1 i 2 ustawy o finansach publicznych informacji niezbędnych do opracowania projektów planów finansowych na rok 2018.

Uchwałą Rady Miasta Biała Podlaska z dnia 15 grudnia 2017 r. w sprawie uchwały budżetowej Miasta Biała Podlaska na rok 2018²² zostały przyjęte dochody i wydatki w kwotach przedłożonych w ww. projekcie (2.800 zł i 6.520.970 zł).

(akta kontroli tom II str. 91-117, 823)

W projekcie przekazanym przez ZSS do Urzędu zaplanowano dochody i wydatki na 2019 r. odpowiednio 7.000 zł i 7.444.180 zł. Miasto w dniu 15.11.2018 r. przedłożyło Radzie Miasta Biała Podlaska projekt uchwały budżetowej na 2019 r. oraz projekt wieloletniej prognozy finansowej, w którym określono dochody i wydatki ZSS w kwocie odpowiednio 7.000 zł i 5.760.021 zł oraz pozostawioną w Urzędzie Miasta

²⁰ Dz. U. z 2019 r. poz. 869, ze zm., zwana dalej „ustawą o finansach publicznych”.

²¹ Uchwała Nr XXIV/95/16 Rady Miasta Biała Podlaska z dnia 16 grudnia 2016 r. w sprawie uchwały budżetowej Miasta Biała Podlaska na rok 2017.

²² Uchwała Nr XXXIV/93/17 Rady Miasta Biała Podlaska z dnia 15 grudnia 2017 r. w sprawie uchwały budżetowej Miasta Biała Podlaska na rok 2018.

rezerwę wydatków w kwocie 441.450 zł. W projekcie zmniejszono wydatki na place i pochodne – 1.249.209 zł oraz na wydatki statutowe – 6.500 zł. Projekt w dniu 11.12.2018 r. uzyskał pozytywną opinię RIO.

W dniu 17.12.2018 r. Miasto na podstawie art. 248 ust. 1 i 2 ustawy o finansach publicznych przekazało do podległych jednostek samorządowych, w tym ZSS, informacje niezbędne do opracowania projektów planów finansowych na rok 2019.

Uchwałą Rady Miasta Biała Podlaska z dnia 28 stycznia 2019 r. w sprawie uchwały budżetowej Miasta Biała Podlaska na rok 2019²³ zostały przyjęte dochody i wydatki w kwotach przedłożonych w ww. projekcie (7.000 zł i 6.201.471 zł).

Prezydent Miasta wyjaśnił, że w latach 2017–2019 Urząd planował niższe niż zgłoszone przez dyrektora ZSS środki finansowe, ponieważ potrzeby Zespołu przekraczały możliwości budżetu miasta w poszczególnych latach w momencie projektowania budżetu. W trakcie każdego roku budżetowego dokonywano zwiększenia planu budżetu ZSS. Zwiększenia te związane były z różnymi potrzebami zgłaszanymi przez dyrektora Zespołu, tj. drobne remonty i zakupy materiałów oraz wyposażenia. Różnica pomiędzy projektem wydatków na 2019 r., przedłożonym przez ZSS, a przyjętym planem na 2019 r. wynika ze zdjęcia z projektu przedłożonego przez dyrektora Zespołu wydatków inwestycyjnych, tj. budowy boiska sportowego wielofunkcyjnego, termomodernizacji budynku szkoły oraz dokończenia wymiany ogrodzenia, a także przeniesienia części planu wydatków na place i pochodne do rezerwy znajdującej się w Urzędzie. Środki będące w rezerwie Urzędu stanowiły zabezpieczenie finansowe i uzupełnienie planu wydatków ZSS, które realizowano po uprzednim zgłoszeniu potrzeb przez szkołę.

(akta kontroli tom I str. 838-843, tom II str. 155-196, 823)

W projekcie przekazanym przez ZSS do Urzędu zaplanowano dochody i wydatki na rok 2020 w kwocie odpowiednio 7.000 zł i 8.682.860 zł. Miasto w dniu 15.11.2019 r. przedłożyło Radzie Miasta Biała Podlaska projekt uchwały budżetowej na 2020 r. oraz projekt wieloletniej prognozy finansowej, w którym określono dochody i wydatki ZSS w kwocie odpowiednio 7.000 zł i 8.133.015 zł oraz pozostawioną w Urzędzie Miasta rezerwę wydatków w kwocie 452.117 zł. W projekcie zmniejszono wydatki na place i pochodne – 392.228 zł, zwiększono wydatki statutowe o 6.500 zł oraz przeznaczono na inwestycje kwotę 288.000 zł (budowa boiska wielofunkcyjnego). W dniu 4.12.2019 r. projekt uzyskał pozytywną opinię RIO.

W dniu 19.11.2019 r. Miasto na podstawie art. 248 ust. 1 i 2 ustawy o finansach publicznych przekazało do podległych jednostek samorządowych, w tym ZSS informacje niezbędne do opracowania projektów planów finansowych na rok 2020.

Uchwałą Rady Miasta Biała Podlaska z dnia 20 grudnia 2019 r. w sprawie uchwały budżetowej Miasta Biała Podlaska na rok 2020²⁴ zostały przyjęte dochody i wydatki w kwotach przedłożonych w ww. projekcie (7.000 zł i 8.585.132 zł).

(akta kontroli tom II str. 235-276, 823)

7. Dochody²⁵ Miasta z tytułu części oświatowej subwencji ogólnej wyniosły: w 2017 r. 88.679.654 zł, w tym w części powiatowej 48.300.407 zł, w części gminnej 40.379.247 zł; w 2018 r. 90.496.976 zł, w tym odpowiednio 47.918.295 zł i 42.578.681 zł oraz w 2019 r. 98.609.223 zł, w tym 53.954.570 zł i 44.654.653 zł.

²³ Uchwała Nr IV/26/19 Rady Miasta Biała Podlaska z dnia 28 stycznia 2019 r. w sprawie uchwały budżetowej Miasta Biała Podlaska na rok 2019.

²⁴ Uchwała Nr XI/140/19 Rady Miasta Biała Podlaska z dnia 20 grudnia 2019 r. w sprawie uchwały budżetowej Miasta Biała Podlaska na rok 2020.

²⁵ Według metryczek subwencji oświatowej.

W 2017 r. Miasto otrzymało z tytułu części oświatowej subwencji ogólnej kwotę 88.679.654 zł, w tym 14.704.562 zł na kształcenie specjalne²⁶, z czego 4.989.004 zł na realizację zadań w ZSS, a 2.407.302 zł na realizację zadań w niepublicznych szkołach specjalnych.

W 2018 r. Miasto otrzymało z tytułu części oświatowej subwencji ogólnej kwotę 90.496.976 zł, w tym 11.697.237 zł na kształcenie specjalne²⁷, z czego 5.274.052 zł na realizację zadań w ZSS, a 2.635.636 zł na realizację zadań w niepublicznych szkołach specjalnych.

W 2019 r. Miasto otrzymało z tytułu części oświatowej subwencji ogólnej kwotę 98.609.223 zł, w tym 12.384.677 zł na kształcenie specjalne²⁸, z czego 5.492.727 zł na realizację zadań w ZSS, a 3.136.699 zł na realizację zadań w niepublicznych szkołach specjalnych.

W badanym okresie Miasto przeznaczyło środki własne na realizację zadań związanych ze szkolnictwem specjalnym: w 2017 r. - 829.973 zł (co stanowiło 14,5% ogółu wydatków poniesionych na publiczne szkoły specjalne), w 2018 r. - 1.104.706 zł (17,3%), w 2019 r. - 1.624.623 zł (22,8%).

Na finansowanie zadań związanych z prowadzeniem ZSS Miasto uzyskało dodatkowe środki finansowe z rezerwy 0,4% części oświatowej subwencji ogólnej na dofinansowanie kosztów odpraw dla zwalnianych nauczycieli w 2018 r. - 5.767 zł. Dodatkowo na sfinansowanie skutków podwyżek dla nauczycieli od września 2019 r. była przeznaczona subwencja dodatkowa w związku z podwyżkami nauczycieli: w 2019 r. w kwocie 1.724.762 zł, w tym 35.580 zł na zadania związane z prowadzeniem ZSS.

Łącznie Miasto uzyskało w poszczególnych latach dochody z tytułu subwencji w kwocie: w 2017 r. – 88.804.357 zł, w 2018 r. – 90.625.051 zł, w 2019 r. – 100.409.806 zł.

Ponadto na finansowanie ww. zadań Zespół Szkół Specjalnych otrzymał środki finansowe w ramach dotacji celowej:

- na wyposażenie szkół podstawowych i gimnazjów w podręczniki oraz materiały edukacyjne lub materiały ćwiczeniowe: w 2017 r. – 16.579 zł, z tego wykorzystano 9.322 zł, w 2018 r. - 12.692 zł, wykorzystano 9.478 zł oraz w 2019 r. - 12.559 zł, wykorzystano 11.684 zł;
- na realizację zadań w ramach rządowego programu rozwijania szkolnej infrastruktury oraz kompetencji uczniów i nauczycieli w zakresie technologii informacyjno-komunikacyjnych „Aktywna tablica” w 2017 r. - 14.000 zł;
- na wyposażenie w sprzęt i aparaturę medyczną gabinetów profilaktyki zdrowotnej w szkołach - 4.650 zł (wykorzystano 3.894 zł);
- na pomoc finansową uczniom na zakup podręczników i materiałów edukacyjnych w ramach programu „Wyprawka szkolna”: w 2017 r. - 11.029 zł, w 2018 r. - 12.440 zł, w 2019 r. - 9.468 zł. Wykorzystano całość dotacji.

Na finansowanie ww. zadań szkoły specjalne prowadzone przez Stowarzyszenie „Wspólny Świat” otrzymały środki finansowe w ramach dotacji celowej:

- na wyposażenie szkół podstawowych i gimnazjów w podręczniki oraz materiały edukacyjne lub materiały ćwiczeniowe: w 2017 r. – 9.214 zł (w tym: w rozdziale 80102 – 5.036 zł oraz w rozdziale 80111 – 4.178 zł), z tego wykorzystano 7.402 zł (w tym: w rozdziale 80102 – 4.546 zł oraz

²⁶ Kalkulacja kwoty części subwencji oświatowej ogólnej na realizację zadań wymagających stosowania specjalnej organizacji nauki i metod pracy dla dzieci i młodzieży w 2017 r.

²⁷ Kalkulacja kwoty części subwencji oświatowej ogólnej na realizację zadań wymagających stosowania specjalnej organizacji nauki i metod pracy dla dzieci i młodzieży w 2018 r.

²⁸ Kalkulacja kwoty części subwencji oświatowej ogólnej na realizację zadań wymagających stosowania specjalnej organizacji nauki i metod pracy dla dzieci i młodzieży w 2019 r.

w rozdziale 80111 – 2.856 zł), w 2018 r. – 11.591 zł (wykorzystano 11.090 zł) oraz w 2019 r. – 16.226 zł (wykorzystano 14.742 zł);

- na pomoc finansową uczniom na zakup podręczników i materiałów edukacyjnych w ramach programu „Wyprawka szkolna”: w 2019 r. Szkoła Specjalna Przysposabiająca do Pracy „Wspólny Świat” otrzymała 2.025 zł. Wykorzystano całość dotacji.

Miasto na 2020 r. złożyło wniosek na kwotę 5.000 zł na pozyskanie dotacji celowej z Narodowego Programu Rozwoju Czytelnictwa dla Zespołu Szkół Specjalnych. Do dnia 17.04.2020 r. nie uzyskało środków (brak odpowiedzi).

W latach 2017-2020 (do 20 kwietnia) Miasto nie pozyskało środków z UE na zadania związane z prowadzeniem szkół specjalnych.

(akta kontroli tom I str. 526-549, 828-829, 834-837; tom II str. 1-19, 48-90, 120-154, 198-234)

8. Miasto przekazując środki finansowe szkołom specjalnym uwzględniało uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, tj. szkołom specjalnym przekazywano środki w wysokości nie mniejszej niż wynika to z części oświatowej subwencji ogólnej, uwzględniając specyfikę szkoły. Wydział Edukacji Urzędu corocznie opracowywał na własne potrzeby metryczki subwencji oświatowej dla poszczególnych szkół w oparciu o dane wykazywane w SIO wg stanu na 30 września poprzedniego roku. W 2017 r. z metryczki subwencji oświatowej wynikało, że naliczona subwencja dla ZSS wynosiła 4.898.004 zł, natomiast wydatki 5.727.977 zł, w 2018 r. odpowiednio 5.274.052 zł i 6.378.758 zł, w 2019 r. 5.492.727 zł i 7.117.350 zł. Z powyższego zestawienia wynika, że Miasto przekazywało w poszczególnych latach również środki własne w wysokości: 829.973 zł, 1.104.706 zł i 1.624.623 zł.

W metryczkach subwencji oświatowej liczba uczniów w Szkołach prowadzonych przez Stowarzyszenie „Wspólny Świat” była zgodna z danymi w SIO według stanu na dzień 30 września poprzedniego roku. Szkoła Specjalna Przysposabiająca do Pracy „Wspólny Świat” rozpoczęła działalność 1.09.2019 r. i nie była ujęta w SIO na dzień 30.09.2018 r., lecz była ujęta w SIO na dzień 30.09.2019 r.

W latach 2017-2019 kwoty przekazane przez Miasto Biała Podlaska niepublicznym szkołom specjalnym prowadzonym przez Stowarzyszenie „Wspólny Świat” były większe niż wynikające z otrzymanej subwencji.

(akta kontroli tom I str. 508-567, 598-611, tom II str. 1-4, 701-712, 727-822)

9. W latach 2017-2019 wydatki na zadania związane z prowadzeniem szkół i placówek kształcenia specjalnego wynosiły łącznie 62.522.480 zł, w tym: wydatki bieżące 62.508.529 zł (z tego dotacje 17.295.166 zł) i wydatki majątkowe 13.951 zł.

W 2017 r. wydatki wynosiły 17.578.144 zł, z tego m.in.:

- ZSS – 5.479.216 zł (100% stanowiły wydatki bieżące), w tym: SPS – 2.549.735 zł, oddziały gimnazjalne – 880.477 zł oraz SSPdP – 2.049.004 zł;
- szkoły prowadzone przez Stowarzyszenie „Wspólny Świat” – 2.460.447 zł, w tym: szkoła podstawowa specjalna – 2.002.010 zł, gimnazjum specjalne – 458.437 zł.

W 2018 r. wydatki wynosiły 21.669.866 zł, z tego m.in.:

- ZSS – 5.894.906 zł (100% stanowiły wydatki bieżące), w tym: SPS – 2.958.591 zł, oddziały gimnazjalne – 627.011 zł oraz SSPdP – 2.309.304 zł;
- szkoły prowadzone przez Stowarzyszenie „Wspólny Świat” – 2.774.242 zł, w tym: szkoła podstawowa specjalna – 2.289.146 zł, gimnazjum specjalne – 485.096 zł.

W 2019 r. wydatki ogółem wynosiły 23.274.470 zł, w tym: wydatki bieżące 23.260.519 zł oraz wydatki majątkowe 13.951 zł, z tego m.in.:

- ZSS – 6.498.682 zł (99,79% stanowiły wydatki bieżące (6.484.731 zł) i 0,21% wydatki majątkowe w kwocie 13.951 zł z przeznaczeniem na wykonanie monitoringu w ZSS) w tym: SPS - 3.720.682 zł, oddziały gimnazjalne – 210.754 zł oraz SSPdP – 2.567.246 zł;
- Szkoły prowadzone przez Stowarzyszenie „Wspólny Świat” – 3.341.797 zł, w tym: szkoła podstawowa specjalna – 2.785.312 zł, gimnazjum specjalne – 367.826 zł oraz szkoła specjalna przysposabiająca do pracy – 188.659 zł.
(akta kontroli tom II str. 509-526, 701-712, 727-822)

10. Wydatki budżetu Miasta Biała Podlaska na kształcenie specjalne we wszystkich typach szkół i placówek prowadzonych i dotowanych przez Miasto kształtowały się następująco:

- w 2017 r. 17.578.144 zł, w tym kwota 4.855.445 zł na dotacje dla szkół i placówek niepublicznych. Na sfinansowanie tych wydatków Miasto otrzymało środki finansowe w kwocie 17.595.571 zł (co stanowiło 100,10% ogółu wydatków), w tym: z części oświatowej subwencji ogólnej 17.549.923 zł (99,84% wydatków), w tym na zadania szkolne 11.114.874 zł (63,23% wydatków) oraz na zadania pozaszkolne 6.435.049 zł (36,61% wydatków), z dotacji celowych z budżetu państwa na zadania oświatowe 45.648 zł (0,26% wydatków);
- w 2018 r. 21.669.866 zł, w tym kwota 5.590.528 zł na dotacje dla szkół i placówek niepublicznych. Na sfinansowanie tych wydatków Miasto otrzymało środki finansowe w kwocie 19.508.810 zł (co stanowiło 90,03% ogółu wydatków), w tym: z części oświatowej subwencji ogólnej 19.464.554 zł (89,82% wydatków), w tym na zadania szkolne 12.414.542 zł (57,29% wydatków) oraz na zadania pozaszkolne 7.050.012 zł (32,53% wydatków), z dotacji celowych z budżetu państwa na zadania oświatowe 38.489 zł (0,18% wydatków) oraz z rezerwy subwencji oświatowej 5.767 zł (0,03% wydatków);
- w 2019 r. 23.274.470 zł, w tym wydatki majątkowe w kwocie 13.951 zł oraz wydatki bieżące 23.260.519 zł, z tego na dotacje dla szkół i placówek niepublicznych 6.849.193 zł. Na sfinansowanie tych wydatków Miasto otrzymało środki finansowe w kwocie 21.832.827 zł (co stanowiło 93,80% ogółu wydatków), w tym: z części oświatowej subwencji ogólnej 21.790.699 zł (93,62% wydatków), w tym na zadania szkolne 13.825.935 zł (59,40% wydatków) oraz na zadania pozaszkolne 7.964.764 zł (34,22% wydatków), z dotacji celowych z budżetu państwa na zadania oświatowe 42.128 zł (0,18% wydatków).

(akta kontroli tom I str. 610-611)

10.1. Analizie poddano trzy dotacje celowe o najwyższej wartości, otrzymane w badanym okresie przez Miasto, z których korzystali uczniowie ZSS: w 2017 r. program „Aktywna tablica” - kwota pozyskana 14.000 zł, w 2018 r. „Wyprawka szkolna” - 12.440 zł, w 2019 r. wyposażenie placówki w podręczniki, materiały edukacyjne lub ćwiczeniowe - 12.559 zł.

a) Miasto w dniu 8.09.2017 r. przekazało do Kuratora Oświaty wnioski, w tym m.in. dot. ZSS złożony 25.08.2017 r. do Wydziału Edukacji Urzędu o udzielenie wsparcia finansowego w ramach rządowego programu rozwijania szkolnej infrastruktury oraz kompetencji uczniów i nauczycieli w zakresie technologii informacyjno-komunikacyjnych na lata 2017-2019 „Aktywna tablica”²⁹. ZSS wnioskował o zakup dwóch zestawów interaktywnych – tablica interaktywna z projekтором ultrakrótkoogniskowym i dwóch zestawów głośników. Całkowity koszt zakupu pomocy dydaktycznych wynosił 17.500 zł, w tym wnioskowana kwota wsparcia 14.000 zł i wkład własny 3.500 zł. W dniu 24.10.2017 r. Kurator Oświaty zawarł z Prezydentem Miasta umowę Nr 3/AT/2017 o udzielenie wsparcia finansowego

²⁹ Dalej: Rządowy Program „Aktywna tablica”.

w formie dotacji celowej w ramach rządowego programu „Aktywna tablica” dla SPS wchodzącej w skład ZSS w wysokości w 14.000 zł, stanowiącej 80% wartości kosztów realizacji zadania. Pozostałą kwotę 3.500 zł, stanowiącą 20% kosztów zadania, organ prowadzący szkołę zobowiązał się pokryć z własnych środków. Termin realizacji zadania ustalono do 31.12.2017 r. Organ prowadzący szkołę zobowiązał się do złożenia do Kuratorium Oświaty w Lublinie sprawozdania z wykorzystania dotacji według wzoru zawartego w załączniku Nr 2 do umowy w terminie 15 dni od dnia wykonania zadania (zapłata za realizację zadania) oraz sprawozdania z realizacji programu według wzoru zawartego w załączniku Nr 3 do umowy w terminie do 30 czerwca 2018 r.

Z przedłożonego przez ZSS w dniu 9.01.2018 r. do UM Biała Podlaska rozliczenia dotacji celowej według wzoru zawartego w załączniku Nr 2 wynikało, że zakupiono zgodnie z zawartą umową dwie tablice interaktywne i dwa głośniki na podstawie faktury VAT Nr 1702705 z dnia 13.12.2017 r. na kwotę 17.500 zł. Na zakup ww. sprzętów środki finansowe w kwocie 17.500 zł wydatkowano w dniu 15.12.2017 r. Sprawozdanie z realizacji programu według wzoru zawartego w załączniku Nr 3 do umowy dyrektor ZSS przekazała do Urzędu w dniu 15.06.2018 r. Zostało przedłożone Kuratorowi Oświaty w dniu 22.06.2018 r.

(akta kontroli tom II str. 335-379)

b) W dniu 29.06.2018 r. dyrektor ZSS złożyła do Wydziału Edukacji UM tabelę programu „Wyprawka szkolna” w 2018 r., z której wynikało, że wnioskowała o kwotę dotacji celowej w wysokości 12.575 zł, w tym 875 zł z przeznaczeniem na zakup podręczników dla pięciu uczniów³⁰ SPS oraz 11.700 zł na zakup podręczników i materiałów edukacyjnych dla 52 uczniów SSPdP. W wyniku dokonanej korekty w dniu 7.09.2018 r. wartość wnioskowanej dotacji zmniejszyła się do kwoty 12.440 zł, w tym odpowiednio 740 zł i 11.700 zł, a liczba uczniów nie uległa zmianie. Środki finansowe w kwocie 23.868,65 zł, przeznaczone na dofinansowanie zakupu podręczników i materiałów edukacyjnych dla uczniów, zostały przekazane Miastu Biała Podlaska na podstawie decyzji budżetowej Nr 488 Wojewody Lubelskiego z dnia 18 października 2018 r. - dział 854 (edukacyjna opieka wychowawcza), rozdział 85415 (pomoc materialna dla uczniów), § 2040³¹. Miasto w dniu 30.10.2018 r. przekazało ZSS środki w wysokości 12.440 zł na wydatki związane z programem „Wyprawka szkolna”. ZSS przedłożył 21.12.2018 r. do Wydziału Edukacji UM rozliczenie otrzymanej dotacji, z którego wynikało, że wydatkowano całą kwotę, tj. 12.440 zł, a pomoc finansową na zakup podręczników otrzymało (zgodnie z wnioskiem) pięciu uczniów SPS i 52 uczniów SSPdP. Prezydent Miasta w dniu 27.12.2018 r. przedłożył Kuratorowi Oświaty rozliczenie dotacji celowej otrzymanej w ramach programu rządowego „Wyprawka szkolna” w 2018 r.

(akta kontroli tom I str. 826-827; tom II str. 380-393)

c) W dniu 20.05.2019 r. Prezydent Miasta przekazał do Kuratora Oświaty wnioski gminy miejskiej i powiatu grodzkiego (w tym wniosek ZSS z dnia 15.05.2019 r.) o udzielenie dotacji celowej w 2019 r. na wyposażenie szkół podstawowych w podręczniki, materiały edukacyjne lub materiały ćwiczeniowe. Wniosek ZSS wstępnie na kwotę 10.753,88 zł został w dniu 5.09.2019 r. zaktualizowany i jego kwota wynosiła 12.559,16 zł. Wykorzystano 11.683,87 zł, pozostałą niewykorzystaną przez ZSS kwotę 875,29 zł Miasto przekazało na rachunek

³⁰ Z upośledzeniem w stopniu umiarkowanym lub znacznym, uczęszczających w roku szkolnym 2018/2019 do klasy III szkoły podstawowej, w przypadku gdy nie korzystają z podręcznika do zajęć z zakresu edukacji polonistycznej, matematycznej, przyrodniczej i społecznej zapewnionego przez ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania.

³¹ Dotacje celowe otrzymane z budżetu państwa na realizację zadań bieżących gmin z zakresu edukacyjnej opieki wychowawczej, finansowanych w całości przez budżet państwa w ramach programów rządowych. Pozycja rezerwy 26.

Lubelskiego Urzędu Wojewódzkiego w Lublinie w dniu 14.01.2020 r. Przyczyną niewykorzystania dotacji były niższe ceny podręczników i materiałów ćwiczeniowych oraz zmienna liczba uczniów. Rozliczenie dotacji celowej na podręczniki i materiały ćwiczeniowe ZSS przedłożył 17.12.2020 r. do Urzędu, który 10.01.2020 r. złożył do Kuratora Oświaty zbiorcze zestawienie z ww. dotacji celowej.

(akta kontroli tom II str. 394-490)

11. Średni roczny koszt kształcenia ucznia w szkołach specjalnych prowadzonych przez Miasto Biała Podlaska w 2017 r., 2018 r. i 2019 r. wynosił odpowiednio:

- Szkoła Podstawowa Specjalna: 57.133 zł, 55.372 zł i 59.603 zł,
- Publiczne Gimnazjum Specjalne: 45.273 zł, 67.204 zł, 52.689 zł (w 2019 r. koszt utrzymania za 8 miesięcy),
- SSPdP: 42.688 zł, 43.298 zł i 52.393 zł.

(akta kontroli tom II str. 527-528)

12. Ze sprawozdań budżetowych Rb-28S za lata 2017-2019 wynika, że tylko w 2019 r. zaplanowano i wydatkowano środki w rozdziale 80102 - szkoły podstawowe specjalne, § 6050 - wydatki inwestycyjne w kwocie 14.000 zł, z których wykonano inwestycję obejmującą monitoring wizyjny za kwotę 13.950,91 zł. Nie odnotowano wydatków w § 6060 - zakupy inwestycyjne. W analizowanym okresie, pomimo zgłaszania przez dyrektora ZSS do Miasta zadań inwestycyjnych do projektu budżetu Miasta Biała Podlaska na 2017 r.³² (w 2017 r. wykonanie remontu dachu - 400.000 zł, w 2018 r. - elewacji i docieplenia budynku - 800.000 zł, w 2019 r. - wymiany podłóg w klasopracowniach - 50.000 zł), nie wykonano żadnego ze zgłoszonych zadań.

Na 2018 r.³³ zgłoszono wymianę ogrodzenia – 35.000 zł, w 2019 r. wykonanie remontu dachu – 400.000 zł, w 2020 r. - elewacji i docieplenia budynku - 800.000 zł, Plan nakładów na inwestycje na 2019 r., przedłożony Miastu przez dyrektora ZSS, zakładał wydatki w wysokości 1.158.000 zł, w tym 288.000 zł na budowę boiska sportowego, 800.000 zł na termomodernizację budynku szkoły oraz 70.000 zł na dokończenie wymiany ogrodzenia. Żadna z ww. inwestycji nie została ujęta w planie inwestycji Miasta Biała Podlaska realizowanych w latach 2018-2019. Na 2020 r. zaplanowano budowę boiska wielofunkcyjnego na kwotę 288.000 zł, po zmianie planu wydatków na 370.000 zł, co uwzględniono w wieloletnich planach inwestycyjnych oraz planach wydatków za lata 2019–2020.

Według wyjaśnień Prezydenta Miasta przyczyną niezrealizowania inwestycji planowanych przez dyrektora ZSS było nieposiadanie przez Miasto dostatecznych środków finansowych na sfinansowanie ww. zadań. Miasto w latach 2017–2020 nie korzystało ze środków zewnętrznych, w tym dotacji PFRON w celu poprawy warunków lokalowych szkoły specjalnej. Przyczyną niepodejmowania działań w celu pozyskania dotacji z PFRON było niespełnienie przez szkołę kryteriów określonych w zasadach pozyskiwania ww. dotacji.

(akta kontroli tom I str. 645-651, 834-837; tom II str. 281-312)

W związku z wprowadzoną od 1.09.2017 r. reformą systemu oświaty nie dokonywano radykalnych zmian w zakresie warunków lokalowych szkoły specjalnej. Z własnych środków finansowych prowadzono remonty poprawiające bazę lokalową szkoły. ZSS na zakup materiałów do remontu (§ 4210) wydatkował w 2017 r. 6.378 zł, w 2018 r. 6.640 zł, w 2019 r. 9.158 zł, a na zakup wyposażenia i pozostałych materiałów (§ 4210) odpowiednio: 14.857 zł, 9.178 zł, 10.232 zł. W wyniku przeprowadzonych prac remontowych (zburzenie i postawienie nowych

³² Zarządzenie Nr 187/16 Prezydenta Miasta Biała Podlaska z dnia 23 sierpnia 2016 r. w sprawie przygotowania projektu budżetu miasta Biała Podlaska na 2017 r.

³³ Zarządzenie Nr 201/17 Prezydenta Miasta Biała Podlaska z dnia 30 sierpnia 2017 r. w sprawie przygotowania projektu budżetu miasta Biała Podlaska na 2018 r.

ścianek działowych) uzyskano cztery sale lekcyjne, w tym trzy klasy lekcyjne i jedną salę do zajęć rewalidacyjno–wychowawczych oraz utworzono drugą salę do zajęć usprawniania ruchowego. Przeprowadzono gruntowny remont pracowni gospodarstwa domowego (wymiana podłogi, zburzenie ścianek działowych, malowanie ścian, wymiana części instalacji elektrycznej, doposażenie w urządzenia i meble – krzesła, blaty robocze, sprzęt AGD). W ZSS w roku szkolnym 2017/18 funkcjonowały 23 oddziały w 22 pomieszczeniach lekcyjnych, w 2018/2019 – odpowiednio 27 i 24, a w 2019/2020 - 28 i 26.

(akta kontroli tom I str. 645-651)

Z informacji przedłożonych przez Miasto wynika, że prowadzony przez Miasto ZSS w zakresie realizacji zadań statutowych, o których mowa w art. 103 ust. 1 ustawy Prawo oświatowe, zapewniał uczniom możliwość korzystania z pomieszczeń, urządzeń i obsługi w następujący sposób. Budynek ZSS posiadał trzy wejścia z podjazdem dla osób niepełnosprawnych oraz windę. W szkole funkcjonowało 11 gabinetów do zajęć specjalistycznych, w tym: cztery do zajęć z rewalidacji mowy, po dwa do terapii: integracji sensorycznej, psychologicznej, usprawniania ruchowego, jeden do terapii pedagogicznej oraz dwie sale do zajęć z gimnastyki korekcyjnej. W szkole funkcjonują pracownie: komputerowa z czterema stanowiskami dla uczniów oraz tablicą multimedialną, sala dla uczniów z lekką niepełnosprawnością intelektualną wyposażona w tablicę multimedialną, pracownia do zajęć technicznych, pracownia gospodarstwa domowego, świetlica, biblioteka, sala (aula), gabinet profilaktyki zdrowotnej. Każda sala lekcyjna wyposażona jest w komputer i urządzenia odpowiadające potrzebom i możliwościom uczniów, zaś szerokość drzwi wejściowych umożliwia wjechanie wózka inwalidzkiego.

Szkola zapewnia uczniom możliwość korzystania z pomieszczeń higieniczno–sanitarnych oraz szatni. Na obu piętrach budynku znajdują się oddzielne toalety dla chłopców i dziewcząt z trzema kabinami oraz dwiema umywalkami z ciepłą wodą, wyposażone w dozowniki mydła i ręczniki papierowe oraz toalety dostosowane do potrzeb osób niepełnosprawnych i łazienki z prysznicami. Na parterze budynku jedną toaletę dostosowano do użytkowania przez dzieci z grup przedszkolnych. Dodatkowo łazienki z toaletami i umywalkami znajdują się przy salach do zajęć grup rewalidacyjno–wychowawczych.

W ZSS funkcjonowała biblioteka szkolna posiadająca księgozbiór dostosowany do potrzeb i możliwości podopiecznych placówki (m.in. książki z dużą czcionką, ruchomymi ilustracjami, książki z grubymi, tekturowymi, sztywnymi stronicami, książki i albumy tematyczne oraz zbiór audiobooków). Bibliotekę wyposażono w miejsca do czytania i innych zajęć oraz komputer. Z biblioteki rocznie korzysta 92 uczniów.

Świetlica szkolna, funkcjonująca w godzinach 7³⁰-16⁰⁰, zapewniała opiekę uczniom oczekującym na rozpoczęcie zajęć oraz zorganizowany transport (busy z ościennych gmin). Z zajęć świetlicowych korzystało odpowiednio 28, 30 i 32 uczniów, a zatrudnionych było: w roku szkolnym 2016/2017 dwóch nauczycieli pełniących obowiązki wychowawcy w świetlicy w wymiarze 2 etatów, 2017/2018 – dwóch nauczycieli na 2 etatach, 2018/2019 – trzech nauczycieli na 3 etatach oraz 2019/2020 – trzech nauczycieli na 3 etatach.

Pod opieką gabinetu profilaktyki zdrowotnej, funkcjonującego pięć dni w tygodniu w godzinach 8⁰⁰-14⁰⁰, było 84 dzieci z SPS oraz 43 z SSPdP. Opiekę nad uczniami pełniła dyplomowana pielęgniarka, która w ramach świadczonych usług prowadziła profilaktykę prozdrowotną z zakresu higieny, zdrowego trybu życia, zdrowego odżywiania oraz profilaktykę przeciwpromienną. Zapewniała uczniom doraźną opiekę przedmedyczną w sytuacjach nagłych, podawała leki uczniom z chorobami

przewlekłymi (na podstawie i zgodnie z zaleceniami lekarza) oraz wspomagała wykonywanie czynności higienicznych u niesamodzielnych uczniów.

Pomieszczenia do zajęć gimnastyki korekcyjnej wyposażone były w urządzenia do zajęć ruchowych, takie jak: bieżnia, orbitrek, wioślarz, dwa rowery stacjonarne. Ponadto Szkoła posiada po dwa: stoły do tenisa stołowego, przenośne kosze do minikoszykówki, trójkołowe rowery do zajęć na świeżym powietrzu, z których uczniowie mogli korzystać jedynie pod opieką nauczyciela.

Na zakup pomocy naukowych, dydaktycznych i książek (§ 4240) wydatkowano: w szkole podstawowej specjalnej (rozdział 80102) w 2017 r. 20.500 zł (100% planu), w 2018 r. 991 zł (66,0%), w 2019 r. 1.500 zł (100%); w gimnazjum specjalnym (rozdział 80111) w 2017 r. 3.000 zł (100%), w 2018 r. 83 zł (99,7%), w 2019 r. nie planowano wydatków oraz w szkole zawodowej specjalnej (rozdział 80134) w 2017 r. 3.000 zł (99,9%), w 2018 r. 526 zł (99,9%), w 2019 r. 1.200 zł (94,3%).

Łącznie w 2017 r. wydatkowano 26.496 zł. Z tych środków zakupiono m.in.: do pracowni obróbki drewna i metali wiertarkę oraz szlifierkę, do pracowni komputerowej zestaw komputerowy, zabawki do zajęć wczesnego wspomagania rozwoju dziecka i zajęć rehabilitacyjnych. Ponadto ze środków dotacji celowej zakupiono tablice interaktywne i głośniki. W 2018 r. wszystkie wydatki w kwocie 1.599 zł poniesiono na zakup książek do biblioteki i gabinetu logopedycznego. W 2019 r. wydatkowano 2.631 zł, m.in. na: zakup szlifierki i narzędzi do pracowni obróbki drewna i metalu, piłek, śpiewników i podręczników do ćwiczeń na zajęciach logopedycznych.

Prezydent Miasta wyjaśnił, że w latach 2017–2020 nie wszystkie potrzeby zgłaszane przez dyrektorów szkoły specjalnej w zakresie zapewnienia warunków do nauki zostały zaspokojone. Organ prowadzący nie zrealizował dwóch wniosków dyrektora Zespołu, tj. remontu dachu i termomodernizacji budynku, gdyż nie posiadał dostatecznych środków finansowych na sfinansowanie ww. zadań.

(akta kontroli tom I str. 645-651)

W latach 2017-2020 (do marca) ZSS otrzymywał darowizny od Stowarzyszenia Rodziców na rzecz Pomocy Zespołu Szkół Specjalnych w Białej Podlaskiej „Otwarte Serce”. Stowarzyszenie w tym okresie przekazało pomoce naukowe i dydaktyczne, sprzęt rehabilitacyjny, meble oraz zabawki na łączną kwotę 35.965,06 zł.

(akta kontroli tom I str. 657-670)

13. Dyrektor ZSS wspólnie z komisją każdorazowo w sierpniu przed rozpoczęciem roku szkolnego 2017/2018, 2018/2019 i 2019/2020, zgodnie z § 3 ust. 1 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 grudnia 2002 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach³⁴, dokonywał kontroli zapewniania bezpiecznych i higienicznych warunków korzystania z obiektów należących do szkoły. Kopie protokołów, zgodnie z § 3 ust. 2 ww. rozporządzenia, były przekazywane organowi prowadzącemu. Z protokołów kontroli wynikało, że na terenie placówki nie występowały zagrożenia dla osób korzystających z obiektów szkolnych oraz zapewnione były bezpieczne i higieniczne warunki nauki i pracy, jedynie w trakcie przeglądu przeprowadzonego w dniu 28.08.2019 r. zalecono usunięcie z terenów zielonych świerku pospolitego z powodu uschnięcia. Procedura usunięcia drzewa³⁵ zakończyła się w wyznaczonym terminie, tj. do 31.12.2019 r.

Prezydent Miasta w wyjaśnieniach podał, że w latach 2017–2019 nie prowadzono kontroli pod kątem zapewnienia przez szkołę bezpiecznych i higienicznych

³⁴ Dz. U. 2003 r. Nr 6, poz. 69 ze zm., dalej „rozporządzenie w sprawie bezpieczeństwa i higieny w szkołach”.

³⁵ Wymagana była zgoda Marszałka Województwa Lubelskiego.

warunków nauki i pracy, gdyż organ prowadzący nie posiadał żadnych sygnałów o nieprawidłowościach w tym zakresie. Kontrole prowadzone przez szkołę i inne podmioty zewnętrzne nie wskazywały na zagrożenia. W zakresie zapewnienia w szkołach warunków i wyposażenia niezbędnego do realizacji podstawy programowej i innych zadań statutowych organ prowadzący szkoły (Referat Audytu Urzędu Miasta) dokonał w dniach 21-30 listopada 2017 r. kompleksowej kontroli gospodarki finansowej placówki.

(akta kontroli tom I str. 652-656, 671-679)

W latach 2017–2020 (do 6.03.2020 r.) w ZSS zostało przeprowadzonych 13 kontroli, w tym 10 przez Wojewódzką Stację Sanitarno-Epidemiologiczną w Lublinie (WSSE), z tego sześć sprawdzających, dwie kontrole przez Kuratorium Oświaty i jedna przez UM Biała Podlaska.

Kontrole WSSE dotyczyły punktu wydawania posiłków (bez zaleceń), warunków sanitarnych pomieszczeń, higieny pracowniczej oraz jakości wody. Zalecenia wykonano w zakresie zapewnienia do 31 sierpnia 2018 r. wentylacji poprzez zamontowanie kratki wentylacyjnej w 13 salach lekcyjnych, w dwóch gabinetach psychologa oraz w pomieszczeniu socjalnym sprzątarek.

Zalecono także doprowadzenie do przydatności wody ciepłej w punktach poboru (wc damski i męski oraz sale) z uwagi na bardzo wysoki stopień skażenia instalacji wodociągowej pałeczkami *Legionella* sp., przekraczający normę 160 razy. Przeprowadzona 25.11.2019 r. kontrola sprawdzająca wykonanie zaleceń wykazała, że skażenie wody ciepłej zmniejszyło się tylko do poziomu średniego, z czego wynikało, że nakaz nie został wykonany i ponownie zalecono czyszczenie i dezynfekcję instalacji ciepłej użytkowej wody. Dopiero druga kontrola sprawdzająca w dniu 30.01.2020 r. wykazała, że zalecenia zostały wykonane.

Kontrola Kuratorium Oświaty w Lublinie, przeprowadzona w dniu 11.10.2017 r. w zakresie zgodności z przepisami prawa organizacji kształcenia, zakończyła się wydaniem dwóch zaleceń w terminie do 24.11.2017 r., które zostały wykonane, tj.: dostosowanie tygodniowego planu zajęć dydaktyczno–wychowawczych tak, aby uwzględniał równomierne obciążenie uczniów zajęciami w poszczególnych dniach tygodnia³⁶, zapewnienie każdemu uczniowi realizacji tygodniowego wymiaru obowiązkowych zajęć edukacyjnych³⁷.

Ewaluacja problemowa, przeprowadzona w Szkole Specjalnej Przysposabiającej do Pracy w dniach 4, 7 i 9 stycznia 2019 r. przez Kuratorium Oświaty w Lublinie Delegatura Biała Podlaska w zakresie wymagań³⁸, zakończyła się bez wydania zaleceń.

Referat Audytu UM Biała Podlaska po kontroli kompleksowej gospodarki finansowej, przeprowadzonej w dniach 21-30.11.2017 r., wydał zalecenie dot. prawnego uregulowania statusu władania nieruchomością użytkowaną przez placówkę, które wykonano i od 01.01.2018 r. ustanowiono trwały zarząd na nieruchomości użytkowanej przez szkołę.

(akta kontroli str. tom I 647-651, 671-809)

14. W badanym okresie szkoły specjalne prowadzone przez Stowarzyszenie „Wspólny Świat” na realizację zadań statutowych otrzymywały z Miasta dotacje w kwotach: w 2017 r. 2.460.448 zł, w tym dla Szkoły Podstawowej Specjalnej –

³⁶ Zgodnie z § 4 rozporządzenia w sprawie bezpieczeństwa i higieny w szkołach.

³⁷ Określonego w załączniku Nr 9 do rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej dnia 28 marca 2017 r. w sprawie ramowych planów nauczania dla publicznych szkół (Dz. U. z 2017 r., poz. 703.): „nie dopuszczać do sytuacji nakładania się w tym samym czasie obowiązkowych zajęć edukacyjnych oraz zajęć rewalidacyjnych bądź innych zajęć terapeutycznych”.

³⁸ Wychowankowie nabywają wiadomości i umiejętności określone w podstawie programowej; wychowankowie są aktywni; placówka współpracuje ze środowiskiem lokalnym na rzecz wzajemnego rozwoju.

2.002.011 zł, dla Niepublicznego Gimnazjum - 458.437 zł; w 2018 r. 2.774.242 zł, w tym odpowiednio 2.289.146 zł i 485.096 zł oraz w 2019 r. 3.341.797 zł, w tym odpowiednio 2.785.312 zł i 367.826 zł oraz 188.659 zł dla SSPdP „Wspólny Świat”.

Z opracowywanych corocznie przez Miasto na własne potrzeby metryczek subwencji oświatowej dla szkół prowadzonych przez Stowarzyszenie „Wspólny Świat” wynikało, że dochody uzyskane przez Miasto z tytułu części oświatowej subwencji ogólnej wynosiły: w 2017 r. 2.407.302 zł, w 2018 r. 2.635.636 zł, w 2019 r. 3.136.699 zł i były mniejsze niż przekazane dotacje na rzecz szkół niepublicznych prowadzonych przez Stowarzyszenie „Wspólny Świat”.

(akta kontroli tom I str. 550-567, 598-611; tom II str. 509-528)

14.1. W badanym okresie w Mieście Biała Podlaska obowiązywały przepisy z dnia 25 listopada 2016 r.³⁹ oraz z dnia 26 lutego 2018 r.⁴⁰, podjęte uchwałami Rady Miasta Biała Podlaska w sprawie ustalania trybu udzielania i rozliczania dotacji oraz trybu i zakresu kontroli prawidłowości ich pobierania i wykorzystywania dla publicznych i niepublicznych szkół o uprawnieniach szkół publicznych.

Zgodnie z ww. uchwałami osoba prowadząca szkołę miała obowiązek złożenia do Prezydenta Miasta Biała Podlaska m.in. wniosku o udzielenie dotacji w terminie do dnia 30 września roku poprzedzającego rok udzielenia dotacji wraz z informacją o planowanej liczbie uczniów, zaś dotacja udzielana była na każdego ucznia szkoły wykazanego w informacji miesięcznej o faktycznej liczbie uczniów, składanej w terminie do piątego dnia każdego miesiąca według stanu na pierwszy dzień roboczy miesiąca⁴¹. Termin złożenia kwartalnego (odrębnego dla każdej szkoły) rozliczenia wykorzystania pobranej dotacji za dany rok budżetowy określono: kwartalne do 10 dnia po zakończeniu kwartału, zaś termin rozliczenia rocznego do 15 stycznia roku następnego. Rozliczenia wykorzystania pobranej dotacji były narastające.

(akta kontroli tom I str. 529-593)

W latach 2017-2019 Miasto Biała Podlaska przekazywało środki finansowe w ramach dotacji oświatowej niepublicznym szkołom specjalnym prowadzonym przez „Stowarzyszenie „Wspólny Świat” w comiesięcznych transzach, odpowiadających iloczynowi liczby uczniów wg stanu na pierwszy dzień roboczy danego miesiąca i odpowiedniej stawce dotacji. Stawki dotacji były ustalone w wysokości równej kwocie przewidzianej na ucznia w części oświatowej subwencji ogólnej dla Miasta. Ww. wnioski zostały złożone przed wymaganym terminem złożenia wniosku, tj. 30 września roku poprzedzającego rok udzielenia dotacji: 5.09.2016 r. na 2017 r., 11.09.2017 r. na 2018 r., 5.09.2018 r. na 2019 r. oraz 1.07. i 30.08.2019 r. na 2020 r. Comiesięczne transze dotacji były przekazywane przez

³⁹ Uchwała Nr XXIII/85/16 Rady Miasta Biała Podlaska z dnia 25 listopada 2016 r. w sprawie ustalenia trybu udzielania i rozliczania dotacji oraz trybu i zakresu kontroli prawidłowości ich pobierania i wykorzystywania dla niepublicznych przedszkoli w tym specjalnych, oddziałów przedszkolnych, innych form wychowania przedszkolnego, publicznych i niepublicznych szkół o uprawnieniach szkół publicznych, niepublicznych szkół oraz niepublicznych poradni psychologiczno-pedagogicznych, zmieniona Uchwałą Nr XXV/5/17 Rady Miasta Biała Podlaska z dnia 3 lutego 2017 r. oraz Uchwałą Nr XXXIII/90/17 z dnia 30 października 2017 r., zwana dalej „uchwałą Rady Miasta Biała Podlaska z dnia 25 listopada 2016 r. ze zmianami w sprawie trybu udzielania i rozliczania dotacji dla szkół niepublicznych”.

⁴⁰ Uchwała Nr XXXVI/16/18 Rady Miasta Biała Podlaska z dnia 26 lutego 2018 r. w sprawie ustalenia trybu udzielania i rozliczania dotacji oraz trybu przeprowadzania kontroli prawidłowości ich pobierania i wykorzystywania dla placówek wychowania przedszkolnego, szkół i placówek prowadzonych przez osoby fizyczne lub osoby prawne inne niż jednostki samorządu terytorialnego oraz terminu i sposobu rozliczenia wykorzystania dotacji, zmieniona Uchwałą Nr V/40/19 Rady Miasta Biała Podlaska z dnia 11 marca 2019 r., zwana dalej „uchwałą Rady Miasta Biała Podlaska z dnia 26 lutego 2018 r. ze zmianami w sprawie trybu udzielania i rozliczania dotacji dla szkół niepublicznych”.

⁴¹ Przed wprowadzeniem Uchwały Nr XXXIII/90/17 Rady Miasta z dnia 30 października 2017 r. zapis dotyczący terminu składania informacji miesięcznej o faktycznej liczbie uczniów był następujący: „w terminie do 10 dnia każdego miesiąca według stanu na pierwszy dzień roboczy”.

Miasto w terminach do ostatniego dnia danego miesiąca - za miesiące od stycznia do listopada oraz do 15 grudnia - za grudzień. W trakcie roku budżetowego dokonywano aktualizacji stawek dotacji.

W latach 2017-2019 Miasto Biała Podlaska przekazało środki finansowe w formie dotacji na rzecz szkół specjalnych prowadzonych przez Stowarzyszenie „Wspólny Świat” na łączną kwotę 8.576.487 zł, które zostały wydatkowane w całości.

Z rozliczeń kwartalnych i rocznego rozliczenia z wykorzystania dotacji oświatowej wynika, że: w 2017 r. szkoły prowadzone przez Stowarzyszenie „Wspólny Świat” wydatkowały 2.460.448 zł, w tym 2.002.010 zł szkoła podstawowa specjalna, 458.438 zł niepubliczne gimnazjum; w 2018 r. 2.774.242 zł, w tym 2.289.146 szkoła podstawowa specjalna i 485.096 zł niepubliczne gimnazjum; w 2019 r. 3.341.797 zł, w tym 2.785.312 zł szkoła podstawowa specjalna, 367.826 zł niepubliczne gimnazjum, 188.659 zł szkoła specjalna przysposabiająca do pracy.

Stwierdzono, że na 9 rozliczeń kwartalnych w badanym okresie dwa zostały złożone przez szkołę podstawową specjalną po wymaganym terminie, tj.: rozliczenie za I kw. 2018 r. złożono w dniu 17.04.2018 r. (rozliczono kwotę 470.937 zł), za I kw. 2019 r. - w dniu 8.05.2019 r. (554.337 zł). Rozliczenie roczne za 2017 r. również zostało złożone po terminie, tj. w dniu 30.01.2018 r. (2.002.010 zł). Analogicznie po wyznaczonym terminie złożone zostały rozliczenia przez niepubliczne gimnazjum: za I kw. 2018 r. w dniu 17.04.2018 r. (92.383 zł), za I kw. 2019 r. w dniu 8.05.2019 r. (99.217 zł), rozliczenie roczne za 2017 r. w dniu 30.01.2018 r. (458.437 zł).

(akta kontroli tom I str. 529-726; tom III str. 158-164)

W badanym okresie szkoły specjalne prowadzone przez Stowarzyszenie „Wspólny Świat” złożyły rozliczenia wykorzystania dotacji oświatowej przekazanej przez Miasto na obowiązujących w tym okresie drukach, stanowiących załączniki do przyjętych ww. uchwał Rady Miasta Biała Podlaska w sprawie ustalania trybu udzielania i rozliczania dotacji oraz trybu i zakresu kontroli prawidłowości ich pobierania i wykorzystywania dla publicznych i niepublicznych szkół o uprawnieniach szkół publicznych. SPS złożyła trzy rozliczenia roczne i dziewięć kwartalnych (rozliczenia za IV kw. nie były składane, wydatki za IV kw. były wykazane w rozliczeniu rocznym), Niepubliczne Gimnazjum złożyło trzy rozliczenia roczne (bez ujęcia wydatków za IV kw.) oraz 9 kwartalnych i SSPdP jedno rozliczenie roczne za 2019 r. oraz jedno rozliczenie kwartalne.

Rozliczenia kwoty dotacji były podzielone na rodzaje wydatków na dofinansowanie realizacji zadań szkoły związanych z organizacją kształcenia specjalnego, tj. na:

- wydatki bieżące, w tym: na cele działalności szkoły, w tym na wynagrodzenia osoby fizycznej⁴², związane z realizacją zadań organu prowadzącego⁴³ oraz inne wydatki na działalność szkoły⁴⁴,
- zakup środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych, obejmujący: książki i inne zbiory biblioteczne, środki dydaktyczne, sprzęt rekreacyjny i sportowy, meble oraz zakup pozostałych środków trwałych i wartości niematerialnych i prawnych⁴⁵.

Według wzoru, stanowiącego załącznik do uchwał Rady Miasta dot. rozliczania dotacji, do każdego rodzaju wydatków przypisana była wysokość poniesionych wydatków rozliczonych w trzech kolumnach: za dany kwartał/ rok, nazwa i numer dowodu księgowego oraz od początku roku kalendarzowego.

⁴² Art. 35 ust. 1 pkt 1 litera a ustawy z dnia 27 października 2017 r. o finansowaniu zadań oświatowych (Dz. U. z 2020 r. poz. 17), zwanej dalej „ustawą o finansowaniu oświaty”.

⁴³ Art. 35 ust. 1 pkt 1 litera b ustawy o finansowaniu oświaty.

⁴⁴ Art. 35 ust. 1 pkt 1 ustawy o finansowaniu oświaty.

⁴⁵ Art. 35 ust. 1 pkt 2 litera e ustawy o finansowaniu oświaty.

W rozliczeniach przedkładanych przez szkoły specjalne wykazywano wysokość poniesionych wydatków w kolumnie „za dany rok”, podając kwotę ogółem wszystkich wydatków, w kolumnie „nazwa i Nr dowodu źródłowego” (podawano np. numer faktury, rachunku lub listę płac) oraz w trzeciej kolumnie „od początku roku kalendarzowego” podawano kwotę ogółem. Np. w rocznym rozliczeniu za 2019 r. Szkoła Podstawowa Specjalna w pozycji wydatki na cele działalności szkoły (art. 35 ust.1 pkt 1 ustawy o finansowaniu oświaty) jako wysokość poniesionych wydatków w kolumnie „za dany rok” podała kwotę ogólną 2.785.312,48 zł, w kolumnie „nazwa i Nr dowodu źródłowego” wykazano 363 dokumenty, podając nazwę i numer oraz w trzeciej kolumnie „od początku roku kalendarzowego” podano kwotę ogółem 2.785.312,48 zł.

W odpowiedzi na pytanie kontrolera NIK, czemu ma służyć i jakie funkcje kontrolne spełnia podawanie w rozliczeniu wykorzystania dotacji w kolumnie „wysokość poniesionych wydatków” tylko nazwy i numeru dowodu źródłowego, Prezydent Miasta w wyjaśnieniach podał, że załączniki do uchwał Rady Miasta Biała Podlaska, dotyczące wykorzystania otrzymanych z budżetu Gminy Miejskiej Biała Podlaska dotacji, mają jedynie charakter deklaracji (oświadczenia osoby prowadzącej szkołę).

W taki sposób przedkładane były w badanym okresie również wszystkie kwartalne i roczne rozliczenia wydatków poniesionych z dotacji oświatowej, składane przez szkoły specjalne dotowane przez Miasto Biała Podlaska.

(akta kontroli tom I str. 529-593, 641-705, 830-833; tom III str. 158-164)

Analiza rozliczenia rocznego, złożonego w dniu 15.01.2020 r. przez Szkołę Podstawową Specjalną prowadzoną przez Stowarzyszenie „Wspólny Świat” z rozliczenia wykorzystania dotacji oświatowej otrzymanej w 2019 r. na kwotę 2.785.312,48 zł, wykazała, że w pozycji „inne wydatki na cele działalności szkoły” dwa razy wpisano ten sam numer faktury 1077/2019/FV oraz dodatkowo fakturę 1077/2019/fv - razem trzykrotnie oraz dwa razy wpisano: fakturę 12/11/2019, rachunek 2019/11/1928 i decyzję Gn.TR.2-25/19. W rozliczeniu kwota poszczególnych rozliczonych wydatków nie jest przypisana do dokumentu źródłowego (faktury, rachunku), a jedynie jest podana ogólna kwota rocznych wydatków, tj. 2.785.312,48 zł.

(akta kontroli tom I str. 666-678, 838-843)

Ponadto w ww. rozliczeniu na kwotę 2.785.312,48 zł za 2019 r. Szkoła Podstawowa Specjalna prowadzona przez Stowarzyszenie „Wspólny Świat” wykazała 16 dowodów księgowych (faktur, rachunków) na kwotę 13.388,70 zł, podając tylko nazwę dokumentu i jego numer (bez podania ich wartości). Zostały one wykazane wcześniej w rozliczeniu z dnia 29.11.2019 r. z otrzymanej przez tę szkołę dotacji celowej na kwotę 14.741,79 zł na zakup podręczników i ćwiczeń edukacyjnych oraz materiałów edukacyjnych i ćwiczeniowych. Sprawdzeniem z rozliczenia wykorzystania dotacji celowej tzw. podręcznikowej i dotacji oświatowej zajmowali się pracownicy Wydziału Edukacji Urzędu Miasta Biała Podlaska.

Analogicznie w przedłożonym w dniu 15.01.2019 r. rozliczeniu dotacji oświatowej za 2018 r. Szkoła Podstawowa Specjalna wykazała dwie faktury (Nr 5030852192 i Nr 270454/LIV/10/18), które wcześniej (27.11.2018 r.) zostały przedłożone w rozliczeniu dotacji celowej tzw. podręcznikowej za 2018 r. przez tę samą szkołę i Niepubliczne Gimnazjum. Kwota ujęta w rozliczeniu ww. faktur wynosiła łącznie 851,75 zł.

Przedłożone przez Stowarzyszenie „Wspólny Świat” ww. dwa rozliczenia za 2019 r., które były w posiadaniu Wydziału Edukacji Urzędu Miasta Biała Podlaska, wykazują, że doszło do podwójnego wpisania tych samych faktur w rozliczeniach. Kwota ujęta w rozliczeniu dotacji celowej tzw. podręcznikowej była tożsama z wartością (brutto)

towaru zakupionego na podstawie tej faktury, co oznacza, że całość wydatków z jednej faktury była przeznaczona na jedno zadanie, tj. zakup podręczników w ramach dotacji celowej. Z tego wynika, że faktury wykazane w rozliczeniu dotacji oświatowej były ujęte po raz drugi. Ponadto nie mogły być wykazane w rozliczeniu dotacji oświatowej, gdyż pełna kwota z faktury została zaksięgowana i rozliczona w ramach dotacji celowej na podręczniki, materiały edukacyjne i materiały ćwiczeniowe. Z powyższych rozliczeń dotacji celowej tzw. podręcznikowej i dotacji oświatowej wynika, że Miasto, akceptując powyższe rozliczenia, podwójnie zapłaciło za ten sam zakup.

Z zakresów czynności⁴⁶ specjalisty ds. organizacyjnych szkół i przedszkoli publicznych i niepublicznych zatrudnionego w Wydziale Edukacji Urzędu Miasta Biała Podlaska, który weryfikował rozliczenia dotacji oświatowych przekazanych w 2018 r. i 2019 r. szkołom niepublicznym, wynika, że do jego obowiązków służbowych należało m.in. realizowanie zadań związanych ze szkolnictwem niepublicznym, w szczególności: planowanie, rozliczanie i kontrola prawidłowości wykorzystania dotacji oraz od dnia 1.10.2018 r. przygotowywanie decyzji o niewłaściwym wykorzystaniu dotacji, ponadto prowadzenie kontroli bieżących i kompleksowych placówek niepublicznych.

(akta kontroli tom I str. 656-679; tom III str. 2-147)

Prezydent Miasta wyjaśnił: „Weryfikacja prawidłowości rozliczeń dotacji przekazywanych za lata 2017-2019 przez Stowarzyszenie „Wspólny Świat” jest tylko i wyłącznie czynnością o charakterze materialno-technicznym z zakresu księgowości i rachunkowości, nie jest to czynność kontrolna”.

(akta kontroli tom III str. 149-164)

W przyjętych uchwałach Rady Miasta Biała Podlaska, podjętych na podstawie art. 38 ust. 1 ustawy o finansowaniu oświaty, określono m.in. tryb i zakres kontroli, niemniej jednak w latach 2017-2020 (do zakończenia kontroli) Miasto nie przeprowadziło udokumentowanych kontroli w zakresie wykorzystania dotacji przez niepubliczne szkoły specjalne.

Organ prowadzący (pracownik w Wydziale Edukacji) weryfikował poprawność danych niezbędnych do dokonania podziału części oświatowej subwencji ogólnej, zawartych w zestawieniach SIO udostępnianych przez ZSS. We wszystkich przypadkach stwierdzenia nieprawdziwości danych lub powzięcia wątpliwości co do danych przekazanych do bazy danych SIO przez szkołę lub placówkę oświatową przeważnie telefonicznie z pracownikiem odpowiedzialnym w szkole/placówce ustalano prawidłowość danych. Następnie szkoła/placówka korygowała wprowadzane dane w systemie i przekazywała poprawiony plik wraz z raportem do Wydziału Edukacji.

(akta kontroli tom I str. 529-593, 652-656, 830-833)

16. W badanym okresie Miasto oraz prowadzone przez nie szkoły specjalne nie uczestniczyły jako beneficjenci w programach wspierających kształcenie specjalne, finansowanych ze środków UE i nie uzyskiwali z tego tytułu wsparcia.

(akta kontroli tom II str. 1-4)

17. W informacjach o stanie realizacji zadań oświatowych Miasta Biała Podlaska za rok szkolny: 2016/2017, 2017/2018 i 2018/2019 nie podawano informacji dotyczącej pomocy Miasta na rzecz zapewnienia uczniom szkoły specjalnej wsparcia w procesie adaptacji do samodzielnego życia.

W wyjaśnieniach Prezydent Miasta podał, że ZSS na bieżąco prowadzi współpracę z podmiotami zewnętrznymi na rzecz zapewnienia uczniom wsparcia w adaptacji do

⁴⁶ Z dnia 15.01.2018 r., 1.10.2018 r., 5.03.2019 r.

samodzielnego życia. Pomoc ta udzielana jest zarówno w trakcie trwania nauki w szkole, jak i po jej ukończeniu. Szkoła współpracuje z Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną w Białej Podlaskiej, Warsztatami Terapii Zajęciowej „ELREMET”, Warsztatami Terapii Zajęciowej „Caritas” oraz Warsztatami Terapii Zajęciowej w Konstantynowie, gdzie zdecydowana większość absolwentów trafia po skończeniu nauki w Szkole Przysposabiającej do Pracy w Zespole Szkół Specjalnych. W latach 2017-2019 Szkołę Przysposabiającą do Pracy ukończyło 28 uczniów, z których 14 uczestniczy w WTZ, 4 przebywa w DPS, 9 pozostaje w domu, 1 osoba podjęła pracę w Spółdzielni Inwalidów. W latach 2017-2019 odbyło się 19 imprez integracyjnych, w tym 10 zorganizowanych przez kadrę ZSS na terenie szkoły, m.in.: spotkanie z pracownikami zakładu fryzjerskiego (luty 2017), coroczne festyny rodzinne, bale andrzejkowe, Bialska Jesień Artystyczna. Szkoła regularnie współpracuje również z Domem Pomocy Społecznej w Kozuli, skąd dojeżdża do szkoły część uczniów.

(akta kontroli tom I str. 190-197, 330-405, 818-825)

18. Miasto nie przedłożyło dokumentów, które potwierdzałyby, iż organ prowadzący monitorował i analizował losy absolwentów szkół specjalnych prowadzonych przez powiat, a wyniki wykorzystywał do usprawnienia pracy szkoły, w szczególności w aspekcie kontynuowania nauki, usamodzielnienia się i uzyskania samodzielności ekonomicznej.

Prezydent Miasta w wyjaśnieniach podał, że poprzez działania szkoły organ prowadzący ZSS na bieżąco monitoruje i analizuje losy absolwentów. W latach 2017 – 2019 SPS ukończyło 6 uczniów, 2 uczniów kontynuuje naukę w SSPdP. Jeden z absolwentów kontynuuje naukę w ZDZ, który funkcjonuje na terenie Miasta Biała Podlaska. Trzech uczniów nie kontynuuje nauki. W latach 2017-2019 Szkołę Przysposabiającą do Pracy ukończyło 28 uczniów, w tym: 14 absolwentów uczestniczy w Warsztatach Terapii Zajęciowej, 6 absolwentów przebywa w Domu Pomocy Społecznej w Kozuli, 7 pozostaje w domu. Jeden z absolwentów podjął pracę w Spółdzielni Inwalidów ELREMET w Białej Podlaskiej. Ze względu na to, że rodzaj i stopień niepełnosprawności zdecydowanej większości uczniów nie pozwala im na podjęcie pracy i absolwenci trafiają na WTZ, do domów opieki społecznej bądź pozostają w domu, placówka dokłada wszelkich starań, aby w drodze prowadzonego procesu dydaktycznego, rewalidacyjnego i terapeutycznego wykształcić i rozwinąć u nich samodzielność na miarę ich możliwości i umiejętności.

(akta kontroli tom I str. 190-197, 818-825)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Uchwały w sprawie przekształcenia SPS oraz SSPdP, wchodzących w skład ZSS, zostały podjęte przez Radę Miasta Biała Podlaska po wyznaczonym terminie (30.11.2017 r.), tj. 15.12.2017 r., z mocą obowiązującą od 1.09.2017 r. Urząd Miasta Biała Podlaska przekazał ww. projekty uchwał do biura Rady Miasta Biała Podlaska w sprawie przekształcenia SPS oraz SSPdP w dniu 22.11.2017 r. Zgodnie z art. 117 ust. 4 i art. 172 ust. 4 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. Przepisy wprowadzające ustawę - Prawo oświatowe, organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego prowadzący ww. szkoły w terminie do dnia 30 listopada 2017 r., w drodze uchwały, stwierdza ich przekształcenie.

Prezydent Miasta wyjaśnił, że Wydział Edukacji był merytorycznie odpowiedzialny za przygotowanie projektu uchwały w sprawie przekształcenia Szkoły Podstawowej Specjalnej wchodzącej w skład ZSS oraz projektu uchwały w sprawie przekształcenia Szkoły Specjalnej Przysposabiającej do Pracy wchodzącej w skład ZSS. Projekty uchwał były przygotowane na listopadową sesję Rady Miasta, którego termin nie był jeszcze wyznaczony. W dniu 8.11.2017 r. zostały złożone

w sekretariacie Prezydenta Miasta w celu podpisania uzasadnienia do projektowanych uchwał. Wydział Edukacji po podpisaniu przez Prezydenta Miasta niezwłocznie przekazał je Radzie Miasta. Z dokumentów przedłożonych przez biuro Rady Miasta wynika, że projekty ww. uchwał zostały złożone do biura Rady w dniu 22.11.2017 r.

Z przepisów § 4 ust. 7 w sprawie zasad opracowania aktów normatywnych organów Miasta Biała Podlaska⁴⁷ wynika, że „po weryfikacji prawnej ostatecznej wersji projektu uchwały nadzorujący Zastępca Prezydenta, Sekretarz lub Skarbnik parafują ostatnią stronę uzasadnienia w dwóch egzemplarzach jako dowód aprobaty i przedkładają Prezydentowi do 5 dnia miesiąca”.

Prezydent Miasta wyjaśnił, że wydział merytoryczny przygotowujący projekty uchwał nie miał żadnego wpływu na wyznaczenie terminu sesji Rady Miasta. O terminie sesji decydował Prezydent Miasta w uzgodnieniu z Przewodniczącym Rady Miasta. W Urzędzie nie określono terminu przekazywania dokumentów do podpisu Prezydenta Miasta.

(akta kontroli tom I str. 6-20, 61-68, 83-89, 642-643; tom II str. 838-843; tom III str. 169-175)

2. Prezydent Miasta nie przedłożył Radzie Miasta Biała Podlaska informacji o stanie realizacji zadań oświatowych Miasta Biała Podlaska za rok szkolny 2017/2018⁴⁸, a informację o stanie realizacji zadań oświatowych Miasta Biała Podlaska za rok szkolny 2016/2017⁴⁹ przekazał z opóźnieniem, tj. w dniu 24.11.2017 r., co stanowiło naruszenie przepisów art. 11 ust. 7 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe, które stanowią, że organ wykonawczy jst, w terminie do dnia 31 października, przedstawia organowi stanowiącemu jst informację o stanie realizacji zadań oświatowych tej jednostki za poprzedni rok szkolny.

Prezydent Miasta wyjaśnił, że informacja o stanie realizacji zadań oświatowych Miasta Biała Podlaska za rok szkolny 2017/2018 przygotowana została w formie zarządzenia przez pracownika Wydziału Edukacji i około 20.10.2018 r. złożona w sekretariacie Prezydenta Miasta w celu podpisania i nadania numeru. Osoba odpowiedzialna za przygotowanie informacji wielokrotnie przypominała pracownikom gabinetu Prezydenta Miasta o konieczności podpisania zarządzenia i przekazania najpóźniej do 31.10.2018 r. do biura Rady Miasta. Ostatecznie Prezydent Miasta podpisał zarządzenie 9.11.2018 r. i niezwłocznie zostało ono zamieszczone na stronie BIP Urzędu Miasta.

Informacja o stanie realizacji zadań oświatowych za rok 2016/2017 została podpisana przez Prezydenta Miasta 31.10.2017 r. i w tym dniu pracownik odpowiedzialny za przygotowanie informacji złożył ją w biurze Rady Miasta. Wydział Edukacji przygotowujący zarządzenie nie miał wpływu na datę (24.11.2017 r.) umieszczenia zarządzenia na stronie BIP.

W Urzędzie funkcjonują zasady⁵⁰ opracowywania aktów normatywnych organów Miasta Biała Podlaska, z których wynika m.in., że naczelnicy wydziałów przedstawiają propozycje projektów uchwał Sekretarzowi w terminie do 20 dnia miesiąca poprzedzającego dany kwartał, a po weryfikacji prawnej ostatecznej wersji

⁴⁷ Zarządzenie Nr 14/15 Prezydenta Miasta Biała Podlaska z dnia 30 stycznia 2015 r. w sprawie zasad opracowania aktów normatywnych organów Miasta Biała Podlaska, zmienione Zarządzeniem Nr 231/15 Prezydenta Miasta Biała Podlaska z dnia 15 grudnia 2015 r.

⁴⁸ Zarządzenie Nr 250/18 Prezydenta Miasta Biała Podlaska z dnia 9 listopada 2018 r. w sprawie przyjęcia informacji o stanie realizacji zadań oświatowych Miasta Biała Podlaska za rok szkolny 2017/2018.

⁴⁹ Zarządzenie Nr 265/17 Prezydenta Miasta Biała Podlaska z dnia 31 października 2017 r. w sprawie przyjęcia informacji o stanie realizacji zadań oświatowych Miasta Biała Podlaska za rok szkolny 2016/2017.

⁵⁰ Zarządzenie Nr 14/15 Prezydenta Miasta Biała Podlaska z dnia 30 stycznia 2015 r. w sprawie zasad opracowywania aktów normatywnych organów Miasta Biała Podlaska, zmienione Zarządzeniem Nr 231/15 Prezydenta Miasta Biała Podlaska z dnia 15 grudnia 2015 r.

projektu uchwały są przedkładane Prezydentowi do 5-go dnia miesiąca przez Zastępcę Prezydenta, Sekretarza lub Skarbnika.

(akta kontroli tom I str. 330-379, 652-656, tom III str. 165-172)

3. Miasto Biała Podlaska w budżecie wydatków na 2018 r. zaplanowało środki finansowe na kształcenie i doskonalenie zawodowe nauczycieli poniżej wymaganego progu 1,0%, co było niezgodne z wymogami określonymi w art. 70a ust. 1 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela⁵¹. Wysokość planowanych środków na dofinansowanie doskonalenia zawodowego nauczycieli (247.202 zł) w stosunku do planowanych wydatków Miasta na wynagrodzenia osobowe nauczycieli (55.888.342 zł) w 2018 r. wynosiła 0,74%.

Prezydent Miasta wyjaśnił, że zgodnie z zapisami przepisów prawa oświatowego w zakresie dokształcania i doskonalenia zawodowego nauczycieli, kwoty na ten cel zaplanowane przez Miasto w roku 2018 były konsultowane z przedstawicielami związków zawodowych zrzeszających nauczycieli oraz wynikały z wniosków na zapotrzebowanie środków finansowych celem dofinansowania doskonalenia nauczycieli, składanych przez dyrektorów szkół, przedszkoli i innych placówek oświatowych. Zaplanowane w budżecie środki finansowe w pełni zapewniały zabezpieczenie potrzeb w omawianym zakresie.

(akta kontroli tom I str. 613-641, 652-656)

4. Stwierdzono, że Miasto Biała Podlaska w 2016 r. i 2017 r. nie przekazało do podległych jednostek samorządowych, w tym ZSS, zgodnie z art. 248 ust. 1 i 2 ustawy o finansach publicznych, informacji niezbędnych do opracowania projektów planów finansowych na rok 2017 i 2018, zaś w przypadku projektu na 2019 r. dopiero w dniu 17.12.2018 r., tj. 25 dni po wymaganym terminie 7 dni od daty (15.11.2018 r.) przekazania informacji niezbędnej do opracowania projektów planów finansowych, co było niezgodne z art. 248 ust. 1 ustawy o finansach publicznych.

Prezydent Miasta wyjaśnił, że w 2016 r. i 2017 r. Miasto nie przekazało informacji o projekcie budżetu z uwagi na ustalony termin sesji Rady Miasta Biała Podlaska, na której uchwalono budżet na 2017 r. i 2018 r. odpowiednio 16.12.2016 r. i 15.12.2017 r. Informacja niezbędna do opracowania projektów planów finansowych na 2019 r. została sporządzona dopiero 17.12.2018 r. Przekroczono termin ze względu na pomyłkę, która miała charakter incydentalny, jednorazowy.

(akta kontroli tom I str. 830-833; tom II str. 20-234, 823)

5. Pomimo iż Miasto Biała Podlaska w latach szkolnych 2016/2017-2018/2019 prowadziło trzy szkoły: Szkołę Podstawową Specjalną, Gimnazjum Specjalne, którego klasy od 1.09.2017 r. prowadziła SPS do czasu ich wygaśnięcia (31.08.2019 r.) oraz Szkołę Specjalną Przysposabiającą do Pracy, opracowane przez Miasto informacje o stanie realizacji zadań oświatowych Miasta za rok szkolny 2016/2017, 2017/2018 oraz 2018/2019 nie zawierały opisu efektów kształcenia w trzech ww. szkołach specjalnych. Było to niezgodne z przepisami art. 11 ust. 7 pkt 1 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe, które stanowią, że organ wykonawczy jednostki samorządu terytorialnego, w terminie do dnia 31 października, przedstawia organowi stanowiącemu jednostki samorządu terytorialnego informację o stanie realizacji zadań oświatowych tej jednostki za poprzedni rok szkolny, w tym o wynikach egzaminu ósmoklasisty, egzaminu maturalnego i egzaminu potwierdzającego kwalifikacje w zawodzie, z uwzględnieniem działań podejmowanych przez szkoły nakierowanych na kształcenie uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, w szkołach tych typów, których prowadzenie należy do zadań własnych jednostki samorządu terytorialnego.

⁵¹ Dz. U. z 2019 r. poz. 2215 ze zm., dalej „Karta Nauczyciela”.

Prezydent Miasta wyjaśnił, że w ww. informacjach omyłkowo pominięto wyniki egzaminów zewnętrznych uczniów SPS, gdyż dotyczyły pojedynczych przypadków. Uczniowie SPS oraz jej oddziałów gimnazjalnych, zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa, w większości są zwalniani z egzaminów zewnętrznych. W związku z powyższym informacja o ich efektach kształcenia umknęła osobom sporządzającym raport. Ponadto Prezydent wyjaśnił, że w roku szkolnym 2016/2017 w ZSS, z uwagi na ww. zwolnienia uczniów, żaden z egzaminów zewnętrznych nie był przeprowadzany, w roku szkolnym 2017/2018 przeprowadzono egzamin gimnazjalny, do którego przystąpiło pięciu uczniów, a w roku szkolnym 2018/2019 do egzaminu ósmoklasisty przystąpił jeden uczeń SPS.

(akta kontroli tom I str. 330-405, 838-843)

6. Prowadzona przez Urząd Miasta Biała Podlaska ewidencja szkół i placówek niepublicznych w wersji papierowej była niezgodna z zapisami w Rejestrze Szkół i Placówek Oświatowych i zawierała nieaktualną informację, że w czasie prowadzenia kontroli NIK funkcjonuje Niepubliczne Gimnazjum dla Dzieci z Autyzmem „Wspólny Świat” w Białej Podlaskiej przy ul. Warszawskiej 14, które z dniem 31.08.2017 r. zaprzestało prowadzenia działalności i zostało wykreślone z Rejestru Szkół i Placówek Oświatowych.

Prezydent Miasta wyjaśnił, że nie dokonano aktualizacji ewidencji szkół i placówek niepublicznych przez pomyłkę byłego pracownika Wydziału Edukacji. Stosowna adnotacja dotycząca włączenia Niepublicznego Gimnazjum „Wspólny Świat” do SPS „Wspólny Świat” zostanie niezwłocznie naniesiona.

(akta kontroli tom I str. 94-99, 828-829, 834-837)

7. Nierzetelnie zweryfikowano rozliczenia roczne wykorzystania dotacji oświatowej za 2018 i 2019 r., przedłożone przez SPS „Wspólny Świat”. W rozliczeniach wykazano dokumenty zakupu podręczników, materiałów edukacyjnych i ćwiczeniowych, które zostały wcześniej wykazane i zapłacone przez Miasto w ramach otrzymanych przez tę szkołę dotacji celowych, o których mowa w art. 69 ustawy o finansowaniu oświaty w roku 2018 i 2019. Ponadto w rozliczeniu za 2019 r. SPS wykazywała w trzech przypadkach po dwa razy ten sam numer rachunku lub faktury, w jednym przypadku trzykrotnie.

W rozliczeniu dotacji oświatowej za 2019 r., złożonym w dniu 15.01.2020 r., Szkoła Podstawowa Specjalna wykazała 16 dowodów księgowych⁵² (faktur) na kwotę 13.388,70 zł, podając nazwę dokumentu i jego numer, bez podania ich wartości zakupu. Zostały one wykazane wcześniej w rozliczeniu z dnia 29.11.2019 r. z otrzymanej przez tę szkołę dotacji celowej (tzw. podręcznikowej) w 2019 r. Kwoty ww. faktur (16) ujętych w rozliczeniu dotacji celowej stanowiły 100% wartości zakupionego towaru wykazanej w fakturach. Podobny przypadek odnotowano w złożonym w dniu 15.01.2019 r. rozliczeniu dotacji oświatowej za 2018 r., w którym Szkoła Podstawowa Specjalna podała dwie faktury⁵³, które wcześniej (27.11.2018 r.) zostały wykazane w rozliczeniu dotacji celowej (tzw. podręcznikowej) za 2018 r. przez tę samą szkołę i Niepubliczne Gimnazjum. Kwota ujęta w rozliczeniu ww. faktur wynosiła łącznie 851,75 zł.

Ponadto w złożonym przez Szkołę Podstawową Specjalną rozliczeniu wykorzystania dotacji oświatowej otrzymanej w 2019 r. na kwotę 2.785.312,48 zł Szkoła w pozycji

⁵² Faktury VAT o następujących numerach: 415/10/2019 na kwotę 828,00 zł, 5031265316 - 401,50 zł, FS BIP/2019/09/000056 - 2.282,93 zł, 2019/11/FVDSKP/AZMH/4650 - 1.059,85 zł, FS BIP/2019/11/000012 - 101,93 zł, 2019/09/FVDSKP/AZME/61 - 1.677,06 zł, 2019/09/FVDSKP/AZME/66 - 438,57 zł, 2019/09/FVDSKP/AZME/59 - 1.357,29 zł, 2019/09/FVDSKP/AZME/60 - 1.066,23 zł, 5031242444 - 608,70 zł, 101/19024296 - 149,70 zł, 101/19024377 - 149,70 zł, 101/19024386 - 45,78 zł, 2019/09/FVDSKP/AZME/58 - 712,80 zł, 5031261090 - 776,16 zł, 2019/09/FVDSKP/AZME/55 - 1.732,50 zł.

⁵³ Faktury Nr 5030852192 i Nr 270454/LIV/10/18.

„inne wydatki na cele działalności szkoły” dwa razy wpisała ten sam numer faktury 1077/2019/FV oraz dodatkowo fakturę 1077/2019/fv - razem trzykrotnie i dwa razy wpisała fakturę 12/11/2019 i Gn.TR.2-25/19 oraz rachunek 2019/11/1928. W rozliczeniu kwota poszczególnych rozliczonych wydatków nie jest przypisana do dokumentu źródłowego (faktury, rachunku), a jedynie jest podana ogólna kwota rocznych wydatków, tj. 2.785.312,48 zł, co utrudnia ustalenie, czy nastąpiło podwójne rozliczenie tych samych wydatków.

Prezydent Miasta wyjaśnił: „Bez wglądu do dokumentacji finansowej – a ta może być okazana wyłącznie w toku postępowania kontrolnego w siedzibie szkoły, nie ma możliwości zweryfikowania, czy doszło do podwójnego wpisania tych faktur i wynikających z nich kwot wydatków. Nawet wykazanie w rozliczeniu podwójnych Nr faktur nie przesądza o tym, że dotacja była nieprawidłowo rozliczona, gdyż może to być jedynie pomyłka szkoły, np. omyłkowe wpisanie błędnych Nr faktur w sporządzonym rozliczeniu rocznym”.

Jednocześnie Prezydent Miasta wskazał, że zgodnie z treścią art. 36 ust. 5 ustawy o finansowaniu oświaty kontrola może obejmować okres 5 lat budżetowych poprzedzających rok budżetowy, w którym jest ona przeprowadzana. Organ dotujący w dalszym ciągu ma prawo przeprowadzić kontrolę lat 2017-2019. Prawo to zostanie utracone z końcem 2022 roku dla dotacji udzielonych w 2017 r., z końcem roku 2023 dla dotacji udzielonych w 2018 r. oraz z końcem roku 2024 dla dotacji udzielonych w 2019 r., nie jest wykluczone, że w najbliższej przyszłości taka kontrola może zostać przeprowadzona w szkołach specjalnych prowadzonych przez Stowarzyszenie „Wspólny Świat”.

W świetle powyższych ustaleń zasadne jest podjęcie przez organ dotujący szkołę stosownych działań mających na celu zweryfikowanie prawidłowości przedkładanych przez szkołę rozliczeń z wykorzystania dotacji

(akta kontroli tom II str. 529-593, 656-679; tom III str. 2-164)

IV. Wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następujące wnioski:

Wnioski

1. Prowadzenie działań w celu zapewnienia podejmowania przez Radę Miasta uchwał w terminach wymaganych przepisami prawa.
2. Opracowywanie informacji o stanie realizacji zadań oświatowych zawierających dane wymagane przepisami Prawa oświatowego oraz ich terminowe przedkładanie Radzie Miasta za dany rok szkolny.
3. Planowanie środków finansowych na kształcenie i doskonalenie zawodowe nauczycieli w budżecie wydatków Miasta Biała Podlaska w granicach wymaganego progu określonego przepisami ustawy Karta Nauczyciela.
4. Przekazywanie podległym jednostkom samorządowym informacji niezbędnych do opracowania projektów planów finansowych oraz przekazywanie informacji w terminach określonych przepisami ustawy o finansach publicznych.
5. Zaktualizowanie prowadzonej przez Urząd Miasta ewidencji szkół i placówek niepublicznych w związku z zaprzestaniem funkcjonowania i wykreśleniem z Rejestru Szkół i Placówek Oświatowych Niepublicznego Gimnazjum dla Dzieci z Autyzmem „Wspólny Świat”.
6. Wprowadzenie mechanizmów rzetelnej weryfikacji okresowych rozliczeń wykorzystania dotacji oświatowej.
7. Podjęcie działań w zakresie skorygowania wydatków poniesionych przez Szkołę Podstawową Specjalną prowadzoną przez Stowarzyszenie „Wspólny

Świat” sfinansowanych w latach 2018 – 2019 ze środków dotacji oświatowej i dotacji celowej oraz poinformowanie NIK o podjętych działaniach.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Lublinie. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Lublin, 29 maja 2020 r.

Kontroler
Jerzy Bielak
Główny specjalista kontroli państwowej

Dyrektor
Delegatury Najwyższej Izby Kontroli
w Lublinie
Edward Lis

.....
podpis

.....
podpis